

Bakalářská práce

Jdeme do muzea, využití muzejních a galerijních institucí v neformálním vzdělávání

Studijní program:

B7505 Vychovatelství

Studijní obor:

Pedagogika volného času

Autor práce:

Radka Pipalová

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Dana Kasperová, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Jdeme do muzea, využití muzejních a galerijních institucí v neformálním vzdělávání

<i>Jméno a příjmení:</i>	Radka Pipalová
<i>Osobní číslo:</i>	P20000433
<i>Studijní program:</i>	B7505 Vychovatelství
<i>Studijní obor:</i>	Pedagogika volného času
<i>Zadávající katedra:</i>	Katedra pedagogiky a psychologie
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Práce bude složena ze dvou částí:

Teoretická část představí muzeum jako instituci celoživotního vzdělávání, která má za úkol šířit osvětu a prezentovat kulturní hodnoty prostřednictvím muzejních sbírek a výstav. Poukáže na problematiku propojení světa muzeí a světa školních institucí. Objektem bližšího zkoumání bude Městské muzeum v Mimoní.

Mým cílem bude dokázat, že je potřeba změnit charakter komunikace s veřejností, změnit stávající výstavu a vytvořit muzeum, které bude nejen místem pro zasvěcené.

V praktické části bych prezentovala výsledky dotazníkového šetření, které získám v průběhu tříměsíční výstavy od návštěvníků muzea a místních škol. Použiji interaktivní výstavu "Stromy jako domy", která je v základech podobná novému plánovanému pojetí. Je interaktivní a splňuje prvky zážitkové pedagogiky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

Čeština

Seznam odborné literatury:

ŠOBÁŇOVÁ, P. Muzejní expozice jako edukační médium, 1. díl Přístupy k tvorbě expozic a jejich inovace. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4302-7

ŠOBÁŇOVÁ, P. Muzejní expozice jako edukační médium, 1. díl Výzkum současných českých expozic. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4394-2

BRABCOVÁ, A. (ed.) Brána muzea otevřená. Průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea. Náchod: Juko, 2002. ISBN 80-86213-28-5

BERTRAND, Y. Soudobé teorie vzdělávání. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-216-5

ČÁP, J. – MAREŠ, J. Psychologie pro učitele. Praha: Portál, 2001. 80-7178-463-X

FOLTÝN, D. – HAVLŮJOVÁ, H. (ed.) Kulturní dědictví a udržitelný rozvoj místních komunit. Cultural Heritage and Sustainable Development of Local Communities. Praha: Brontosauří ekocentrum Zelený klub, 2012. 978-80-905254-2-9

HAVLŮJOVÁ, H. – LEŠNEROVÁ, J. (ed.) Kulturní dědictví a udržitelný rozvoj místních komunit ve školní praxi: Metodická doporučení a příklady dobré praxe pro učitele základních a středních škol. Praha: Brontosauří ekocentrum Zelený klub, 2012. ISBN 978-80-905254-0-5.

HAVLŮJOVÁ, H., "Výchova pro kulturní dědictví" v mezinárodním i domácím kontextu, Marginalia historica, 1, 2014, s. 9 – 30. ISSN 1804-5367.

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Dana Kasperová, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání práce:

29. dubna 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 26. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

prof. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. června 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Děkuji touto cestou doc. PhDr. Daně Kasperové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce za odborné vedení, cenné rady, podnětné připomínky a příjemnou spolupráci. Děkuji Městskému muzeu v Mímoni, které mi vyšlo vstříc při realizaci praktické části mé bakalářské práce, protože bez něj by tato práce nemohla vzniknout. Děkuji svým nejbližším za trpělivost a podporu.

Anotace

Bakalářská práce s názvem *Jdeme do muzea, využití muzejních a galerijních institucí v neformálním vzdělávání* se zabývá problematikou neformálního vzdělávání v muzeu a galerii. Teoretická část práce se soustředí na historii muzea, druhy muzejních prezentací a formy vzdělávání. Hlavní pozornost je věnována rozdílům ve formách muzejní prezentace a jejich edukačnímu dopadu na návštěvníka muzea.

V bakalářské práci je zároveň zahrnuta i praktická část, která vychází z výzkumu v muzeu. Výzkum se zaměřuje na četnost návštěv muzea, vnímání současné muzejní výstavy a potřebu její rekonceptualizace proto, aby zahrnovala prvky zážitkového vzdělávání.

Klíčová Slova

Muzeum, galerie, neformální vzdělávání, muzejní pedagogika, formy prezentace, výstava, výukové metody, zážitková pedagogika.

Abstract

This Bachelor thesis is called *We are going to the museum, utilization of the museum and gallery institutions in informal education* it deals with problematics of informal education in museums and galleries.

The theoretical part of this thesis is focused on a history of the museum, kinds of museal presentation and form of education.

The main consideration is dedicated to differences in forms of museal presentation and its educational repercussion to a museum visitor.

In this Bachelor thesis is incorporated a practical part as well. The practical part is based on research in the museum.

The research is focused on frequency of visits to the museum, perception of current museal exhibition and requirement its reconceptualization. It is because it contains elements of experiential education.

Key words

Museum, gallery, informal education, museum pedagogy, forms of presentation, exhibition, teaching methods, experiential pedagogy.

Obsah

Úvod	11
TEORETICKÁ ČÁST	13
2 Muzeum jako instituce	13
2.1 ICOM	13
2.2 Legislativa	13
3 Vývoj muzejnictví	14
3.1 První muzea	14
3.2 Muzea v 16. století	15
3.3 Muzea v 18. století a 19. století	15
3.4 Muzea ve 20. století	15
3.5 Muzea v současnosti	16
4 Rozdělení muzeí	17
4.1 Rozdělení podle sbírek	17
4.2 Rozdělení podle zřizovatele	17
4.3 Rozdělení podle akviziční oblasti	17
5 Rozdíl mezi muzeem a galerií	18
6 Formy muzejní prezentace	19
6.1 Muzejní expozice	19
6.2 Krátkodobá muzejní výstava	19
6.3 Ostatní prezentační formy	19
7 Zprostředkování muzejních expozic	20
7.1 Neinteraktivní muzejní expozice	21
7.2 Interaktivní muzejní expozice	21
8 Interakce exponátu a návštěvníka	21
9 Celoživotní učení	22

10	Formální, neformální a informální vzdělávání	23
10.1	Formální vzdělávání	23
10.2	Neformální vzdělávání	24
10.2.1	Problematika neformálního vzdělávání	24
10.3	Informální vzdělávání	27
10.4	Výchova mimo vyučování	27
11	Vzdělávání v muzeu	28
11.1	Muzejní pedagogika.....	28
11.2	Zážitková pedagogika	29
11.2.1	Challenge by choice.....	30
11.2.2	Teorie Flow	31
11.2.3	Kolbův cyklus.....	32
11.3	Muzejní pedagog.....	33
12	Metody a formy využívané při edukaci v muzeu	34
12.1	Tradiční výukové metody	34
12.2	Aktivizační metody	34
12.3	Komplexní výukové metody.....	34
	PRAKTICKÁ ČÁST	36
13	Design a metodologie výzkumu	36
13.1	Cíl výzkumu.....	36
13.2	Výzkumný design	36
13.3	Výzkumné otázky	37
13.4	Volba výzkumného vzorku a provedení dotazníkového šetření	37
14	Charakteristika Městského muzea v Míloni a představení zvažované budoucí koncepte muzea.....	38
14.1	Charakteristika muzea.....	38
14.2	Nová koncepte muzea	39

15	Výsledky dotazníkového šetření.....	40
16	Diskuse	51
	Závěr.....	54
	Seznam použité literatury	57
	Seznam příloh.....	61

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma „Využití muzeí a galerií v neformálním vzdělávání“. Toto téma jsem zvolila z toho důvodu, že jsem získala možnost účastnit se debaty o změně koncepce výstavy v Městském muzeu v Mímoni, tuto koncepci plánovat a dost možná jí v budoucnu zrealizovat. Kromě toho se jako ředitel muzea zabývám ekonomickou stránkou provozu muzea. Ta je přímo spjatá s návštěvností muzea, s jeho atraktivitou a edukačním potenciálem. U podobně malých muzeí je vhodně zvolené téma a ztvárnění muzejní expozice klíčové proto, aby bylo pro návštěvníka místem, kde chce opakovaně trávit svůj volný čas a věnovat se tak osobnostnímu vzdělávání ve volném čase.

Bakalářskou práci jsem rozdělila na dvě části. Část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části se věnuji muzeu jako instituci, historii muzejnictví a rozdělení muzeí. Popisuji formy muzejních prezentací a jejich důležitost v souvislosti s interakcí exponátu a návštěvníka. Vzdělávání v muzeu spadá do oblasti celoživotního vzdělávání, proto se dále věnuji vysvětlení pojmů formálního vzdělávání, neformálního vzdělávání, zážitkového vzdělávání a s ním souvisejících teorií.

Při plánování nového konceptu a následné přestavby a modernizace muzejní výstavy, jsou častými tématy formy a způsob muzejní prezentace. Hledají se odpovědi na rozmanité otázky. Například, jaké zvolit téma? Kde získat potřebné množství exponátů? Jakým způsobem prezentovat exponáty? Kolik zařadit interaktivních prvků? Jestli dát větší prostor psanému nebo mluvenému slovu? Jestli je muzejní expozice přiměřená nebo zahlcuje návštěvníka nadbytkem nepodstatných informací?

Na plánování konceptu muzejní expozice v Městském muzeu v Mímoni se podílí odborníci a zřizovatel. Díky zvolenému tématu bakalářské práce, jsem si dovolila oslovit i veřejnost, která po dobu dvou měsíců navštívila mimoňské muzeum.

V praktické části bakalářské práce vyhodnotím dotazník, který jsem umístila do muzea v době letních prázdnin a na první měsíc školního roku. Místem, kde probíhalo

dotazníkové šetření bylo pouze Městské muzeum v Mimoni. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jestli mají návštěvníci muzea zájem o současnou koncepci muzea nebo se (po jejím zhlédnutí) přiklání k její obměně. Zda si návštěvníci dokáží představit muzeum jako místo, kde lze opakovaně trávit svůj volný čas. A posledním cílem bylo dosáhnout toho, aby školy zařadily návštěvu Městského muzea v Mimoni do své výuky jako prvek alternativního vzdělávání.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Muzeum jako instituce

ICOM (ICOM, 2022) definuje muzeum takto: *“Muzeum je stálá nezisková instituce ve službách společnosti, která odborně zpracovává, sbírá, konzervuje, interpretuje a vystavuje hmotné i nehmotné dědictví. Muzea jsou otevřená veřejnosti, přístupná a inkluzivní. Podporují a rozvíjejí rozmanitost a udržitelnost, fungují a komunikují eticky, profesionálně a za účasti různých komunit. Nabízejí rozličné podněty pro vzdělávání, potěšení, reflexi a sdílení vědomostí“.*

Šobáňová uvádí, že obecnou funkcí muzea je komunikace a výstavní činnost je součástí této funkce. Muzeum je prostor, ve kterém se nacházejí vystavované předměty. Přestože jsou výstavní prostory pro muzea charakteristické, mohou se nacházet i v ziskových organizacích jako jsou galerie (Šobáňová, 2014).

1.1 ICOM

Všechny druhy muzeí zastupuje Mezinárodní rada muzeí, zkratka ICOM (International Council of Museums). Jejím cílem je sdružovat muzejní pracovníky, přispívat k jejich profesnímu rozvoji, bojovat proti krádežím uměleckých předmětů a přírodnin a spolupracovat na ochraně světového kulturního dědictví. ICOM provádí výzkum, vytváří doporučení, vydává publikace a provozuje mezinárodní programy a projekty.

1.2 Legislativa

Podle zákona č. 122/2000 Sb., § 2, odst. 4 je: *„Muzeem je instituce, která získává a shromažďuje přírodniny a lidské výtvary pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou přírodniny a lidské výtvary získávány, z vybraných přírodnin a lidských výtvarů vytváří sbírky, které trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává, umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním vybraných veřejně prospěšných služeb, přičemž účelem těchto činností není zpravidla dosažení zisku. Galerii je muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.“* (Zákony pro lidi, online).

Tímto zákonem se stanovují podmínky ochrany sbírek, uchovávaných zejména v muzeích a galeriích, stanovují se podmínky a způsob vedení evidence sbírek muzejní povahy, práva a povinnosti vlastníků sbírek muzejní povahy, upravují se veřejně prospěšné služby, vybrané veřejně prospěšné služby a standardizované veřejně prospěšné služby poskytované muzei a galeriemi a stanoví se podmínky jejich poskytování a správní tresty za porušení stanovených povinností.

2 Vývoj muzejnictví

2.1 První muzea

První muzea vznikala z lidské potřeby vytvořit něco podobného jako banky kultury. Během let se z banky stal zprostředkovatel paměti a činitel, který tuto paměť neustále oživuje a obohacuje (Šobáňová, 2014).

První a nejznámější umělecký Múseion vznikl na konci 4. století př. n. l. v Alexandrii. Jeho součástí byla i alexandrijská knihovna a obojí sloužilo jako prostor pro bádání učenců. Základním kamenem Múseionu byly Aristotelovy názory na spojení vědy, včetně přírodních věd a umění. Aristoteles nechal zřídit kromě lycea či knihovny, sbírku rostlin, nerostů a živočichů. Múseion se využíval jako součást výuky v lyceu (Štěpánek, 2002). První známá muzea byla tedy založena v antickém Řecku a byla zaměřena na umění a kulturu.

V antickém Římě vznikala muzea na popud závratného množství válečné kořisti, kterou se podařilo nashromáždit díky pravidelným a masivním válečným tažením. Válečná kořist se poté vystavovala veřejnosti za účelem obdivu (Štěpánek, 2002). Další muzea, která postupně vznikala v antickém Řecku a Římě, byla zaměřena více na vědu, umění a historii a v nejčastějších případech byla součástí knihoven. Tyto později založené instituce už nesloužily pouze učencům, ale byly určeny pro širokou veřejnost stejně jako pro vědeckou komunitu.

2.2 Muzea v 16. století

Na konci 15. století byl vystavěn Medicejský palác. V něm postupně vznikla sbírka cenností a knih a stal se příkladem pro moderní muzea. Než vznikla umělecká muzea, byly v 16. století založeny tzv. Kabinety divů. Kabinety divů byly sbírky kuriozit, které se skládaly z předmětů sestavených z různých oblastí. V témže století také postupně vznikla muzea v italských Benátkách. Ta už můžeme právem nazývat muzea umění. V té době se rozšiřuje názor, že minulost je důležitá pro obohacení současného života (Štěpánek, 2002). Muzea se stejným zaměřením, jako muzeum v Benátkách, se postupně rozšiřovala po celé Evropě a jsou dnes považována za základy současných moderních muzeí.

2.3 Muzea v 18. století a 19. století

Ke konci 18. století a ve století 19. došlo k významnému rozvoji muzeí po celém světě. Muzea se postupně stala místem, kde se shromažďovaly a prezentovaly předměty získané z jiných zemí a kultur. 18. století bylo stoletím encyklopedické a vědecké revoluce, která předcházela dalšímu vývoji muzeí. Během této doby se objevila muzea, která byla věnována vzdělávání a vědě. Při nástupu neoklasicismu byly položeny základy muzeální instituce, jak ji známe dnes (Štěpánek, 2002).

Konec 18. století je významný otevřením Britského muzea v Londýně. V Kasselu bylo založeno Museum Fridericianu, v Petrohradě Ermitáž, v Madridu Prado a z Louvre se stává Francouzské muzeum. V Čechách vznikla Národní galerie a také Dočasná komise pro umění, *„která se zrodila ze souboru norem, měla pak rozhodující vliv na muzeologickou praxi v celé Evropě v průběhu 19. století. Od tohoto okamžiku se muzeum stalo součástí veřejné výchovy jak z hlediska administrativního, tak zákonného“* (Štěpánek, 2002, s. 40). V prostorách muzeí získávala veřejnost informace o minulosti svých zemí a kulturách po celém světě.

2.4 Muzea ve 20. století

Ve 20. století se muzea stala místem pro setkávání, vzdělávání a výměnu nápadů mezi odborníky a návštěvníky. Muzea získala různou důležitost. Národní muzea a regionální muzea se začala zaměřovat na historii a kulturu obecně. Oddělila se velká muzea jako jsou Muzeum moderního umění v New Yorku, Muzeum výtvarného umění v Los Angeles a Tate Modern v Londýně a zaměřila se na výstavbu moderního umění.

Ve 20. století se objevily i nové specifické typy muzeí. Vznikla muzea vesmírného výzkumu, muzea Holocaustu apod. Objevila se i virtuální muzea, muzea používající multimediální technologie. Muzea začala měnit svou tvář a náplň, stala se místem pro kulturní festivaly, jako je např. Festival muzejních nocí, který se pořádá v mnoha městech po celém světě. Byla vystavěna moderní muzea na nových atraktivních místech a stalo se z nich centrum společenského dění. Ve 20. století ale také do absolutního rozvoje muzejnictví tragicky zasáhla druhá světová válka, kdy došlo k vyplenění a zničení mnoha sbírek. V Čechách zasáhl do rozvoje muzeí i totalitní režim, který mnohdy zneužíval muzea a galerie ke své propagandě (Kloboučník, 2015).

2.5 Muzea v současnosti

Ve 21. století se muzea postupně mění. Přestože je nutné, aby se zachoval edukační charakter muzeí, expozice se musí postupně podřídit nárokům moderních návštěvníků. Často se proto kombinují tradiční postupy s moderními technologiemi. Cílem muzeí je udržet si stávající návštěvníky a zároveň přitáhnout nové. Statické expozice přestávají stačit a muzea jsou nucena stát se více interaktivními. Využívají digitální technologie, jako jsou virtuální reality, 3D prohlídky, interaktivní výstavy, online databáze a sociální média. Také se zaměřují na vymýšlení a vytváření komunitních projektů, jejichž hlavním tématem je propagace lokální kultury a sdílení vzdělávací zkušenosti s návštěvníky. Získávání artefaktů je stále složitější a nákladnější, proto se začínají více využívat digitální techniky k vytváření objektů a rekonstrukci historických objektů a scén. Probíhá virtualizace sbírek, která je možná díky dnešní všeobecné digitalizaci (Šobánková, 2012). Muzea také více využívají technologie k podpoře vlastních výzkumných programů. Využívají počítačové programy k vyhodnocování a porovnávání historických dat. Také využívají analytické nástroje, které zjednodušují přístup k datům o vývoji historie.

Kromě toho se muzea snaží poskytnout více zážitků svým návštěvníkům. To zahrnuje zapojení se do programů, jako jsou kurzy, workshopy a semináře, které zprostředkovávají návštěvníkům historii a kulturu zážitkovým způsobem. To je důležité, protože muzea jsou nezbytnými články veřejného vzdělávání a kulturního uvědomění.

3 Rozdělení muzeí

3.1 Rozdělení podle sbírek

- vlastivědná muzea
- archeologická muzea
- umělecká muzea
- historická muzea
- etnografická muzea
- přírodovědná muzea
- geologická muzea
- muzea vědy
- vojenská muzea
- průmyslová muzea

3.2 Rozdělení podle zřizovatele

- státní muzea
- krajská či městská muzea
- univerzitní muzea
- nezávislá nebo soukromá muzea
- muzea komerčních společností

3.3 Rozdělení podle akviziční oblasti

- národní muzea
- regionální muzea
- místní muzea (Fialová, 2006)

4 Rozdíl mezi muzeem a galerií

Všechny veřejné galerie, které před rokem 2000 spravovaly veřejné sbírky, se přijetím zákona č. 122/2000 Sb. staly muzei umění. Kromě muzejních povinností, které vycházejí z definice ICOM, poskytují veřejnosti zážitek a kontakt s výtvarným uměním, u kterého garantují kvalitu.

Podle Dagmar Jelínkové z Národní galerie v Praze se v České republice označují tři typy galerií. Jedním z nich jsou již zmíněná muzea umění, což jsou nekomerční sbírkotvorné galerie. Vedle nich jsou komerční neprodejní výstavní síně a poté prodejny umění.

Jelikož je v západní Evropě pojem galerie spojován výlučně s komerčním využitím, nejednoznačnost názvosloví v České republice znesnadňuje pozici českých galerií jako muzeí umění (Jelínková, 2019).

Obecně je tedy muzeum instituce, která se zabývá sbíráním, uchováváním, výzkumem a prezentací historických, uměleckých nebo přírodních památek. Galerie je obchod nebo instituce, která prezentuje a prodává práce obvykle žijících umělců. Muzea jsou většinou veřejné instituce, zatímco galerie jsou soukromé. Muzea zpravidla prezentují historické nebo vědecké exponáty, zatímco galerie se soustředí na prezentaci současného umění. Muzea jsou také často zaměřena na edukaci veřejnosti o minulosti a kultuře, zatímco galerie jsou zaměřeny na prodej uměleckých děl.

Každé muzeum ale může mít i galerijní část. Galerie mohou být součástí muzeí, které poskytují velkou škálu uměleckých děl, od malířství a sochařství po fotografie a videa. Galerie, které jsou součástí muzeí, poskytují prostor pro vystavení uměleckých děl a prohlídku uměleckých děl, které mají být vystaveny. Často dávají návštěvníkovi větší možnost interakce s exponáty nežli samotný prostor muzea. Galerie jsou také vhodným prostorem pro doprovodné vzdělávací programy, přednášky, koncerty nebo jiné kulturní a společenské akce, které se mohou v muzeu konat.

5 Formy muzejní prezentace

Muzejní prezentace je způsob, jak prezentovat exponáty. Může to být prezentace v muzeu, galerii nebo jiném uměleckém prostoru. Prezentace může zahrnovat vystavení exponátů, interaktivní instalace nebo výstavy. Výstavy mohou mít témata, která reflektují uměleckou, historickou nebo společenskou problematiku. Mohou se prezentovat originální materiály, kopie, reprodukce nebo multimédia. Muzejní prezentace může také zahrnovat doprovodné programy, jako jsou přednášky, prohlídky nebo projekce.

Tradiční formou muzejní prezentace je muzejní expozice a krátkodobá výstava. Ty jsou chápány jako základní prezentační formy v muzeu. Snahou obojího je představit určité téma pomocí vystavených předmětů a zároveň pomocí muzeálií poznatky o tématu i doložit a zprostředkovat (Šobáňová, 2014).

5.1 Muzejní expozice

Muzejní expozice je sbírka předmětů a materiálů, které jsou prezentovány ve veřejně přístupném prostředí. Představují historii, umění, kulturu, techniku nebo jinou oblast zájmu. Muzejní expozice představuje pevnou kolekci historických předmětů, obrazů, fotografií, uměleckých děl, audiovizuálních materiálů nebo jiných prvků. Pokud je trvale vystavena v muzeu, nazýváme jí stálou expozicí nebo dlouhodobou výstavou.

5.2 Krátkodobá muzejní výstava

Krátkodobá muzejní výstava je vystavení souboru uměleckých děl, archeologických nálezů nebo jiných exponátů v muzeu na krátkou dobu. Tyto výstavy obvykle trvají několik týdnů nebo měsíců. Cílem těchto výstav je přiblížit návštěvníkům umělecká díla nebo historické artefakty, které by si jinak nemohli prohlédnout z důvodu vzdálenosti mateřského muzea nebo i z důvodu výjimečnosti jednotlivých předmětů.

5.3 Ostatní prezentační formy

Neméně důležitými prezentačními formami jsou edukační a zábavní programy, které navazují na jednotlivé dlouhodobé expozice nebo na aktuální krátkodobou výstavu. Jsou jimi výukové programy, školní exkurze, prohlídky s průvodcem, přednášky, výstavy,

semináře, workshopy, koncerty, muzikály, divadelní představení, interaktivní výstavy, filmy, hry, kvízy apod.

6 Zprostředkování muzejních expozic

Při zprostředkování muzejních expozic je důležitá strategie muzea, resp. plán aktivit, který umožňuje muzeu dosáhnout svých cílů. Cílem strategie je především zvýšit návštěvnost a získat finanční zdroje. Strategie muzea může zahrnovat řadu různých aktivit od druhů expozic, výstavních programů, marketingu a komunikace, vzdělávání, výzkumných projektů a řízení zdrojů.

Ve zprostředkování muzejní expozice a pro pochopení významu vystavených objektů, hraje velkou roli fakt, jak se jednotlivé exponáty prezentují. Výstava není pouhým vystavením jednotlivých předmětů. Používají se tzv. aktivizující metody, které napomáhají kritickému myšlení. Ty se rozdělují na doplňující materiály, prvky, které rozšiřují téma výstavy o další informace, na vlastní praktické experimenty a tvůrčí projekty (Maňák, 2003). Důležité je dobré osvětlení a úprava prostoru, přehledné a přístupné informace, materiály s názorným vysvětlením, srozumitelné audio a video materiály, interaktivní prvky, prostředí napomáhající zvýraznění tématu výstavy a v neposlední řadě zasvěcený personál muzea.

Nedílnou součástí muzejní prezentace je i webová prezentace. Ta nabízí návštěvníkům informace o muzeu, o jeho exponátech, historii, aktuálních a budoucích akcích. Často jsou k dispozici virtuální prohlídky expozic i odkazy na další zdroje informací. Webová prezentace muzea je nezbytnou součástí muzea, přispívá k získávání nových návštěvníků a informovanosti návštěvníků stálých. Obzvláště webové stránky měst a obcí, turistických destinací a portály cestovního ruchu, by měly uvádět dostupné informace o muzeích, ideálně formou aktivního odkazu na muzejní stránky (Kesner, 2005).

6.1 Neinteraktivní muzejní expozice

Neinteraktivní muzejní expozice je založena na tradičním způsobu prezentace informací, kdy se návštěvníci pasivně dívají na exponáty a čtou informační tabule. Tato expozice obsahuje modely, artefakty, fotografie, videa a grafiku, aby zobrazily informace a zkušenosti. Návštěvníci obvykle nejsou schopni interagovat s exponáty a vyvolat si vlastní zkušenost.

6.2 Interaktivní muzejní expozice

Interaktivní muzejní expozice je expozice, která je zaměřena na interaktivitu tak, aby poskytla návštěvníkům zážitek. Interaktivní expozice mohou zahrnovat herní konzole, virtuální realitu, interaktivní dotykové obrazovky a další technologie, které umožňují návštěvníkům interakci s exponáty. Interaktivní expozice mohou pomoci upoutat pozornost návštěvníků a zvýšit jejich zájem o muzejní exponáty. Je to způsob, který umožňuje návštěvníkům vstoupit do exponátu, prozkoumat jeho prvky, dotknout se předmětů, dotknout se obrazů na stěnách a díky tomu prožít interaktivní zážitek. Interaktivní expozice může být také prostorem pro diskusi, kde se návštěvníci mohou setkat v malých skupinách a diskutovat o exponátu. Interaktivní muzejní expozice poskytuje návštěvníkům nové, zajímavé způsoby, jak se dozvědět o historii a kultuře určitého místa nebo období.

7 Interakce exponátu a návštěvníka

Každá muzejní expozice je koncipována tak, aby sdělila nějakou zprávu nebo poselství. Ty musí mít svého příjemce, kterým je návštěvník muzea. Aby mohl návštěvník muzea získat potřebný zážitek, musí nějakým způsobem interagovat s exponátem. Interakce mezi exponátem a návštěvníkem je důležitým aspektem pobytu v muzeu, který pomáhá návštěvníkovi vytvořit trvalý dojem z výstavy (Šobáňová, 2014). Interakce může probíhat několika způsoby.

V minimálním počtu případů může být interakce fyzická, kdy se návštěvníci mohou dotýkat exponátu nebo vstupovat do jeho blízkosti. Pokud to bylo možné v minulosti,

dnes už je fyzická interakce nemyslitelná. Důvodem je zvyšující se stáří a chátrání artefaktů. Dále také nedostupnost artefaktů z určitých období, nutnost je na určitou dobu umísťovat do stabilní teploty bez působení světla apod. Možnost, kdy se dá interagovat s exponátem, je vytvoření repliky exponátu, nebo použití dotykové obrazovky, využitím virtuální reality a hlasových nahrávek.

O emocionální interakci mluvíme v případě, kdy jsou návštěvníci pozitivně nebo negativně ovlivněni vystavenými exponáty.

Interakce může být také kognitivní, kdy návštěvníci získávají ucelené informace o exponátu (Šobánková, 2014). V každém případě je jakákoliv interakce mezi exponátem a návštěvníkem nezbytná a je nenahraditelná při vytváření příjemného a zapamatovatelného zážitku.

8 Celoživotní učení

Celoživotní učení je učení, které se soustředí na celoživotní proces a zahrnuje všechny aspekty života. Muzea mohou být skvělým prostředím pro celoživotní učení, protože poskytují možnost dozvědět se maximální množství informací o historii, kultuře a umění. Muzea nabízejí lidem příležitost učit se i o specifických tématech, jako jsou technologie, antropologie a mnoho dalšího.

Podle Strategie celoživotního učení ČR je toto učení považováno za nepřetržitý proces. Jde ale spíše o neustálou připravenost člověka učit se než o kontinuální studium. Schopnost učit se je v tomto případě důležitější než získané kompetence. Více se zdůrazňuje slovo učení než slovo vzdělávání, protože mnoho aktivit vedoucích k učení nemá organizovaný ráz. Jedná se o učení při práci, při sportu, při pobytu v přírodě, při cestování apod. (MŠMT, 2008).

Celoživotní učení lze chápat jako systematické získávání znalostí, dovedností a intelektuálních schopností nad rámec školního vzdělávání. Celoživotní učení je ale také koncept, který se zaměřuje na osobní odpovědnost za vzdělávání po celý život. Cílem

tohoto konceptu je, aby byla zajištěna rovná a efektivní podpora pro všechny účastníky. Aby mohli získat znalosti, dovednosti a kompetence, které jim umožní úspěšně se přizpůsobit dynamickým podmínkám moderní společnosti. Celoživotní učení je kromě neorganizovaného učení také organizováno. Je dostupné a podporované prostřednictvím široké škály programů a aktivit, které jsou vyvinuty tak, aby byla zajištěna kvalita a přístupnost vzdělávacích možností. Tento koncept je podporován ve většině zemí. Výsledkem celoživotního učení je zvýšení kompetencí, znalostí a rozvoj osobnosti jedince. Díky tomu je vyšší pravděpodobnost úspěšné zaměstnatelnosti, zlepšení kariéry, zvýšení životního standardu, zvýšení sebevědomí a osobní spokojenosti.

9 Formální, neformální a informální vzdělávání

Podle Průchy lze pedagogiku definovat jako „*vědu zabývající se vzděláváním a výchovou v nejrůznějších sférách života společnosti. Není tedy vázána pouze na vzdělávání ve školských institucích a na populaci dětí a mládeže*“ (Průcha, 2003, s. 160). Koncept celoživotního učení spojuje současný různorodý přístup ke vzdělávání. Systém vzdělávání je složen z povinné školní docházky, středního, vysokého vzdělání, rekvalifikačních kurzů atd. Formální vzdělávání připravuje člověka kromě jiného i na další vzdělávání v neformální prostředí (Jagošová, 2020).

9.1 Formální vzdělávání

Formální vzdělávání je podle Průchy vzdělání realizované ve vzdělávacích institucích, jejichž funkce jsou legislativně vymezeny. Instituce má kvalifikované učitele a je vymezena právními předpisy. V České republice je povinná devítiletá školní docházka. Do institucí formálního vzdělávání patří základní škola, střední škola, vyšší odborná škola a vysoká škola. Výsledkem je dosažení určitého stupně vzdělání, který bývá po absolvování potvrzen certifikátem (výuční list, maturitní vysvědčení, vysokoškolský diplom apod.). Instituce jsou vymezeny Školským zákonem 561/2004 Sb. Vzdělávání probíhá ve stanoveném čase a je určeno celé populaci. Formální vzdělávání reflektuje ekonomické, sociální a kulturní potřeby společnosti (Průcha, 2003).

9.2 Neformální vzdělávání

„*Neformální vzdělávání je organizované, systematické vzdělávání, realizované mimo formální vzdělávací systém*“ (Průcha, 2003, s. 136). Neformální vzdělávání nevede k ucelenému školskému vzdělání. Většinou se týká neformálních znalostí a dovedností, ale může zahrnovat přípravu pro získání formálního vzdělání a certifikací. Neformální vzdělávání je převážně zaměřeno na dospělé jedince po dokončení školského vzdělání. Patří sem organizované vzdělávací aktivity mimo rámec zavedeného oficiálního školského systému. Ty nabízí záměrný rozvoj životních zkušeností, dovedností a postojů, založených na uceleném systému hodnot. Tyto aktivity bývají dobrovolné. Organizují je nestátní neziskové organizace, střediska volného času, vzdělávací agentury, kluby, kulturní zařízení apod. (MŠMT, 2008). Neformální vzdělávání zasahuje do oblasti naplňování volného času, který je významnou sociologickou, ekonomickou a pedagogickou kategorií. Smysluplné využívání volného času přispívá k rozvoji osobnosti jedince, jeho zájmů a nadání. Význam neformálního vzdělávání proto postupně roste, často může pozitivně ovlivnit i budoucí profesní dráhu a je významným prostředkem prevence rizikového chování.

9.2.1 Problematika neformálního vzdělávání

Problematika neformálního vzdělávání zahrnuje otázky ohledně toho, jak zajistit, aby neformální vzdělávací aktivity byly pro většinu lidí významnou oblastí výchovného působení a aby byly efektivně využívány pro rozvoj a podporu osobnosti a dovedností jednotlivce. Lidé mohou mít různé důvody pro nevzdělávání se ve volném čase. Často se jedná o nedostatek času, zájmu nebo prostředků. Někteří se cítí po příchodu ze školy nebo zaměstnání unavení a chtějí pasivně odpočívat. Jiní se nechťejí učit, protože to pro ně není zábavné. Někteří lidé nemají motivaci se vzdělávat kvůli strachu z nových věcí, neznalosti nebo neúspěchu. Často se také vyhýbají akademickým aktivitám, protože jsou přesvědčeni, že jsou nedůležité nebo že se je nikdy nedokáží naučit.

Podle Pávkové má ale způsob využívání volného času velký význam z hlediska duševní hygieny. Vhodně zvolené aktivity jsou relaxační, rekreační, zábavné a odráží se na studijních výkonech ve formální části vzdělávání i v pozdějších pracovních úspěších.

Výrazně přispívá k prevenci společensky nevhodného a škodlivého chování (Pávková, 2002).

Jako jeden z důležitých aspektů v problematice neformálního vzdělávání uvádí Průcha jazykovou a sociální podmíněnost vzdělavatelnosti a vzdělanostní mobilitu.

Jazyková podmíněnost vzdělavatelnosti je problém, kdy jsou lidé, zejména děti, omezeni ve svých schopnostech a příležitostech v oblasti vzdělávání kvůli tomu, že nemají dostatečně rozvinutou jazykovou kompetenci, nebo nemají žádnou znalost jazyka. To může vést ke skutečnosti, že nedokáží získat potřebné dovednosti v rámci učení, protože nejsou schopni porozumět výuce a použitým materiálům. Jazykovou kompetenci mají více rozvinutou děti z vyšších sociálních vrstev, na rozdíl od dětí z nižších sociálních vrstev, které mají potíže s učením už ve škole a potíže přetrvávají i v následném využití volného času (Průcha, 2015).

Jazykové kompetence jsou tedy přímo spjaty se sociální podmíněností vzdělavatelnosti. Sociální podmíněnost se vztahuje k vývoji jedince, který je ovlivněn sociálním prostředím, ve kterém žije. Sociální prostředí je společenské prostředí, které člověka obklopuje v rodině, v sociální skupině, společenské vrstvě a v celé společnosti (Průcha, 2003). Velmi záleží na tom, jakým způsobem se vystavuje jedinec vlivu okolního světa a jakým způsobem je tento vliv zrcadlen ve změnách jeho chování. Sociální prostředí zahrnuje vlivy, které pocházejí z rodiny, přátel, školy, komunity a širší společnosti, stejně jako vliv médií.

Úroveň vzdělání mladých lidí a také ochota k volnočasovým aktivitám spadajícím do neformálního vzdělávání je určena i vzdělanostní mobilitou. Pojem vzdělanostní mobilita se používá k popisu schopnosti jedince rozvíjet své vzdělání přesunem z jednoho prostředí do jiného. Velká část mladých lidí dosahuje vyššího vzdělání než jejich rodiče, což se děje opět převážně u rodin s vyšší úrovní vzdělání, kde dochází k vzestupné sociální mobilitě. U dětí z rodin s nižším vzděláním většinou nedojde k překročení úrovně vzdělání rodičů (Průcha, 2015).

V důsledku okolností jsou lidé s nižším sociálním postavením a nižším vzděláním často předurčeni k tomu, aby měli omezený postoj k neformálnímu vzdělávání. Ochota lidí z nižších sociálních vrstev k celoživotnímu vzdělávání se může lišit. Obecně však lidé

z nižších sociálních vrstev mají tendenci mít nižší motivaci a zájem o další vzdělávání. To je způsobeno nedostatečnými finančními prostředky, nedostatkem dostupných možností vzdělávání pro nižší sociální skupiny, nízkou sebeúctou a nedostatkem podpory v rodině nebo blízkém okolí.

Dalším neméně důležitým aspektem problematiky neformálního vzdělávání je i nabídka volnočasových aktivit, které spadají do oblasti neformálního vzdělávání a orientace v její edukační kvalitě. Současná nabídka neformálního vzdělávání se skládá z široké škály aktivit, které se týkají různých témat a oblastí. Aktivity mohou zahrnovat dobrovolnictví, komunitní akce, práci v týmu, vzdělávací programy, setkání a diskuse, tvořivé projekty, vzdělávací pobyty, sportovní aktivity, práci s mladými lidmi, práci s dětmi, vzdělávání prostřednictvím médií a technologií, vzdělávání prostřednictvím umění a kultury, práci s dospělými, vzdělávání prostřednictvím cestování, environmentální vzdělávání, aktivity v oblasti zdraví a bezpečnosti a další.

O snaze odborné veřejnosti sjednotit dnes nepřehledný systém neformálního vzdělávání tak, aby mohl být efektivně využíván se zmiňuje Beneš. Při zmapování situace v jednotlivých státech Evropy a Spojených státech amerických se ukázalo, že existují země s nestabilní minulostí, kterou je i Česká republika. V těchto zemích byl systém neformálního vzdělávání vystaven vlivu různých režimů a musel se často velmi rychle přizpůsobit změnám. Za socialismu byl v Československu státem vytvořen systém pro vzdělávání dospělých a dětí v podobě SSM, ROH, Pionýra apod. Tento systém byl ve své době v oblasti neformálního vzdělávání ojedinělý, propracovaný a nebyl po pádu socialismu plnohodnotně nahrazen. Kdyby neměl negativní stránky v podobě nutného potvrzení dostatečné stranické příslušnosti, byl by to možný model pro budoucí síť volnočasových aktivit. Socialistický systém byl vystřídán již zmíněným soukromým sektorem a orientace v prostředí nabídek je v dnešní době na každém jedinci zvlášť (Beneš, 2014).

Rizikem takto široké nabídky může být nízká úroveň dostupnosti volnočasových vzdělávacích možností, a to jak z finančních, tak např. z geografických důvodů. Aktivity jsou více nedostupné pro jedince a rodiny se středními a nižšími příjmy, nebo jedince a rodiny z vyloučených lokalit. V těchto okrajových lokalitách proto často nejsou

vzdělávací aktivity finančně podporovány a některé vznikají na popud nadšenců bez potřebného vzdělání.

Aktivity s nízkou kvalitou nejsou problémem jen vyloučených lokalit. Mnoho nabízených programů nemá dostatečnou odbornost a je složité se zorientovat a najít dobré volnočasové programy, které mohou poskytnout kvalitní edukaci.

Jak oddělit rozvoj jedince od faktorů, které jsou výše zmíněny (rodina, média, vrstevníci, zájmové organizace apod.) se zatím jeví jako neřešitelný problém v sociologii výchovy (Pařízek in Průcha, 2015).

9.3 Informální vzdělávání

Informální vzdělávání je učení, které je každodenní součástí života. Oproti formálnímu a neformálnímu vzdělávání je to často nevědomý a neúmyslný proces, který si nemusí uvědomovat ani samotný účastník učení. Odehrává se mimo oficiální vzdělávací systémy. Jedinec se učí prostřednictvím zkušeností, diskuzí, hovorů, sledováním televize, tisku a dalšími způsoby. Jde o vzdělávání, které je neorganizované, nekoordinované a nesystematické. Jedná se o celoživotní proces získávání znalostí, dovedností a postojů z každodenních zkušeností (Průcha, 2003). Proces informálního vzdělávání se většinou vyskytuje v rodině, ve škole, mezi přáteli, v komunitách a na pracovišti, při cestování a ostatních situacích, kdy jedinec čerpá z běžného života.

9.4 Výchova mimo vyučování

Pávková ve svých knihách používá termín Výchova mimo vyučování. Jedná se o starší označení neformálního vzdělávání, ale v určitých ohledech se od něj liší. Výchova mimo vyučování probíhá vždy mimo povinné vyučování, mimo bezprostřední vliv rodiny, je zajištěna institucionálně a uskutečňuje se převážně ve volném čase (Pávková, 2002). Na rozdíl od neformálního vzdělávání, které se zaměřuje více na dospělé jedince po skončení školního vzdělávání, je výchova mimo vyučování zaměřena na předškolní, školní děti a dospívající. Je doplňkem školního vzdělávání, a kromě ovlivňování volného času zahrnuje i přípravu na školní vyučování, nebo upevňování hygienických a kulturních návyků. Její funkce je výchovná, vzdělávací, preventivní, zdravotní a sociální. Příkladem zařízení, kde výchova ve volném čase probíhá jsou školní družiny, školní kluby, domy dětí

a mládeže, domovy mládeže, dětské domovy, základní umělecké školy, jazykové školy apod.

10 Vzdělávání v muzeu

Muzeum je komunikačním médiem, které slouží k prezentaci a vyprávění příběhů. Zároveň je edukačním médiem, protože poskytuje návštěvníkům interaktivní, komplexní a inspirativní zkušenost. Aby komunikace sloužila k edukaci je nutné najít společný jazyk, kterým komunikuje edukátor směrem k adresátovi a dochází k určitému druhu učení. V muzeu je to interakce exponátu a návštěvníka. Aby byla interakce úspěšná, je nutné aplikovat do prostředí muzejní expozice osvědčené pedagogické zásady (Šobáňová, 2013).

10.1 Muzejní pedagogika

Muzejní pedagogika nebo Muzeopedagogika je podle Průchy „*nově se rozvíjející pedagogická disciplína, zkoumající všechny aspekty využívání muzeí a v nich uchovávaných sbírek pro vzdělávací a výchovnou činnost*“ (Průcha, 2003, s. 129). Muzejní pedagogika patří do oblasti neformálního vzdělávání, protože v současnosti nejsou muzea zahrnuta do oblasti formálního vzdělání. Muzea přesto prostupují napříč formálním, neformálním a informálním vzděláváním (Jagošová, 2020).

Už bylo zmíněno, že každá muzejní expozice je zároveň poselstvím nebo zprávou pro příjemce. O každé muzejní expozici musíme uvažovat jako o edukačním médiu. Muzejní sbírky lze využít k vzdělávání na mnoha různých úrovních. Jestli je účinným edukačním médiem, to ovlivňuje nejen její téma a obsah, ale také prezentace. Možností, jak pojmout prezentaci muzejních exponátů je mnoho a byly zmíněny v kapitole o formách muzejní prezentace. Nejčastější prezentací je vystavení věcí z depozitářů v muzejních vitrínách. Vitríny umožňují vystavení historických artefaktů, uměleckých děl a dalších exponátů. Jak výstava probíhá? Nejdříve se vybere téma a místo pro výstavu. Pro každý exponát je třeba vybrat vhodné vitríny, které se přizpůsobí prostoru. Exponáty se do vitrín vhodně umístí tak, aby byla zajištěna jejich dobrá viditelnost a také ochrana. Nakonec je vybrán

vhodný způsob prezentace exponátů. Ten může zahrnovat instalaci osvětlení, štítků, popisků a dalších informací o exponátech. Pouhé vystavení a popis předmětů ve vitrínách je ovšem nejméně účinným způsobem muzejní prezentace, protože má nejméně edukativní dopad. Návštěvník nedokáže dostatečně interagovat s exponátem a pouhé čtení nebo dívání se na exponát není pro mnohé dostatečným zážitkem.

Opakem výstavy umístěné pouze ve vitrínách je expozice, ve které jsou vzdělávací potřeby návštěvníků zohledňovány už při jejím zrodu. Různé didaktické a podpůrné prvky jsou integrovány už do scénáře výstavy a drží se obecných pedagogických zásad (Šobáňová, 2012). Podpůrné prvky muzejních expozic jsou třídy nástrojů, které jsou vyvinuty tak, aby pomohly návštěvníkům porozumět a zapamatovat si historii a události zobrazené ve výstavních prostorách. Didaktické prvky muzejních expozic zahrnují interaktivní prvky, které umožňují návštěvníkům přiblížit se k exponátům a získat zkušenosti z vlastního pohledu.

Muzea poskytují příležitosti ke vzdělávání nejen dospělým v rámci celoživotního vzdělávání, ale i předškolním, školním dětem a dospívajícím. Jsou užitečnými partnery školám obecně, ale také školám, které se věnují vědeckému výzkumu, protože sbírky jsou vynikajícím zdrojem dat. Muzea také poskytují výukové programy. Tyto programy zahrnují exkurze do expozic, přednášky, interaktivní aktivity a workshopy, které studentům pomáhají lépe pochopit a využít muzejní sbírky.

10.2 Zážitková pedagogika

Zážitková pedagogika v muzeu se zaměřuje na zapojení všech smyslů návštěvníků, a to včetně dotykových, vizuálních, sluchových a čichových, pokud je to možné. To vytváří v muzeu interaktivní a zábavnou atmosféru, která více motivuje k učení, zapojení osobního zájmu a fantazie. Cílem je poskytnout zkušenost s muzejní exponáty. Zážitková pedagogika v muzeu může být realizována prostřednictvím různých aktivit, jako jsou herní aktivity, tvořivé projekty, simulace a další. Tyto aktivity by měly být navrženy tak, aby poskytly návštěvníkům informace a zkušenosti s historií, uměním, přírodou a dalšími oblastmi, které jsou v muzeu prezentovány.

Celou pedagogiku zpětně ovlivňují výchovné postupy, které jsou založeny na prožitku a zkušenosti. Společné pro výchovu zážitkem jsou intenzivní prožitky a aktivně získané zkušenosti, často fyzicky náročné nebo spojené s určitou mírou kontrolovaného rizika. Výchova zážitkem je zaměřena na rozvoj sebepojetí, sociálních vztahů, vztahů k životnímu prostředí, ke společenským a kulturním hodnotám. Vždy zahrnuje reflexi, protože reflexe získaných podnětů může vést k rozvoji osobnosti (Neuman in Pávková 2002).

Výchova zážitkem se zaměřuje na spojování fyzických, emočních a sociálních dovedností do jednoho okamžiku. Je založena na naslouchání, komunikaci, hraní, tvořivosti, realizaci a spolupráci. Cílem výchovy zážitkem je poskytnout účastníkům zkušenost tím, že se angažují a spolupracují při různých dovednostech a úkolech. Tím v ideálním případě dosáhnou individuálního rozvoje. Získané dovednosti také pomáhají využít znalosti získané z formálního vzdělávání.

10.2.1 Challenge by choice

Důležitou podmínkou pro úspěšné fungování cyklu učení prožitkem je princip dobrovolnosti neboli Challenge by Choice. Instruktoři zážitkových programů jsou tedy povinni zajistit to, aby účastníci nebyli do aktivit proti své vůli nijak nuceni a samotní účastníci odpovídají za to, že budou přijímat psychicky i fyzicky akceptovatelné výzvy, zvládnou podporovat ostatní ve skupině a budou bránit možným nátlakům na ostatní členy skupiny (Činčera, 2007).

Challenge by Choice vychází ze tří hlavních zásad.

1. Mít možnost stanovit si své vlastní cíle vzhledem k nabízeným aktivitám.
2. Mít možnost rozhodnout se co a jaké množství z aktivit je možné vyzkoušet na základě vlastních hranic.
3. Právo informované volby s ohledem na to, kolik který jedinec potřebuje informací, díky kterým se bude snadno rozhodovat.

Princip dobrovolnosti pomáhá překonávat a zvládat zdánlivě náročné až nebezpečné výzvy, právě díky podpoře, porozumění s možností kdykoliv bez pocitu viny a strachu odstoupit. Zároveň ovšem není tento princip míněn, jako právo odejít a během aktivit se

zabývat něčím zcela jiným. Každý účastník by měl být na aktivitách přítomen s možností se v případě potřeby neúčastnit, ale jen se zapojit.

V praxi může princip dobrovolnosti vést i k jistým problémům. Většinou souvisí s věkem nebo etnickou skupinou. Rozhodování může ovlivnit pozice ve školním kolektivu či skupině. Instruktor může mít naopak problém s respektováním rozhodnutí handicapovaných jedinců, kteří nemusí vždy správně odhadnout své možnosti. Někteří odborníci zážitkové pedagogiky prosazují spíše direktivnější styl, kde jsou účastníci vytlačováni ven ze své komfortní zóny, a to buď vyvoláním atmosféry, že nezapojit se není úplně normální anebo tlakem skupiny. Každý má komfortní zónu nastavenou jinak, proto je pro instruktora velmi těžké odhadnout optimální míru zátěže (Činčera, 2007).

10.2.2 Teorie Flow

Do zážitkové pedagogiky spadá i tzv. teorie flow. Flow je v širším smyslu energie, která dokáže obohatit náš život, činí ho intenzivnějším a smysluplnějším. Stav flow nastává coby „*výsledek nějaké strukturované aktivity, nebo na základě individuální schopnosti tento stav vytvářet, anebo coby kombinace obojího*“ (Csikszentmihalyi, 1996, s. 111).

Flow je překládán do češtiny jako stav proudění, plynutí, tok nebo také duševní stav. Je to situace, kdy se člověk dostane do stavu, kdy nevnímá nic jiného než činnost, kterou právě vykonává a je jí naprosto pohlcen. Je schopen se do ní natolik pohroužit, že realita, která ho obemývá, se vytrácí, stejně jako pojem o čase a jeho povědomí o sobě samém. Podmínkou pro přítomnost flow je podle Csikszentmihalyiho rovnováha mezi vnímanou výzvou a dovedností v činnosti (Csikszentmihalyi, 1996).

Stavu flow lidé dosahují při individuální i skupinové práci, a především v aktivnější činnosti. Se stavem plného ponoření do aktivity, tedy flow, pracuje zážitková pedagogika, jóga, bojová umění, náboženství, umělecká sféra, sportovní odvětví apod. Nemá smysl využívat flow ve všech činnostech. Vhodné je využití tam, kde je díky stavu flow viditelný přínos a jedinci nebo skupina jsou na něj připraveni.

Teorie **Flow** má čtyři podmínky, které musí být splněny, aby bylo dosaženo stavu flow.

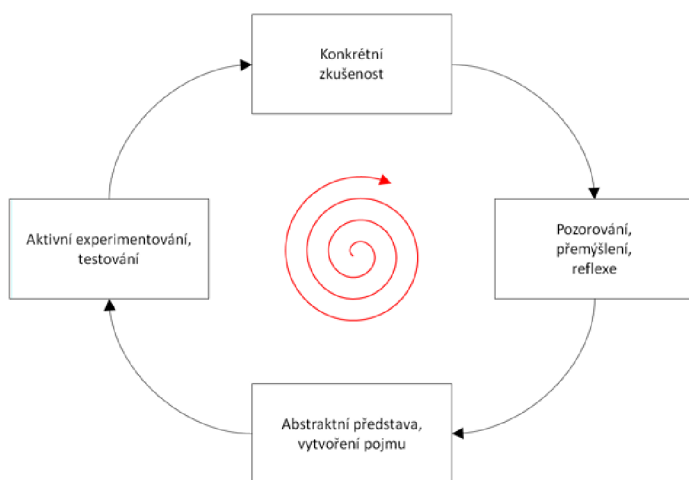
1. stanovení si cíle a priorit (jen ten, kdo ví, co chce – a nemusí se jednat o zásadní rozhodnutí o životní cestě – může někam směřovat a něčeho dosáhnout).
2. ponoření se do příslušné aktivity (nebát se spontánnosti a ztráty kontroly, umět se poddat běžným činnostem a učit se mít z nich radost).
3. věnovat pozornost tomu, co se děje (sledovat a úmyslně hledat situace a aktivity, které mi mohou příjemný stav flow navodit, a to nejen aktivity volnočasové, ale i nezbytné a neoddiskutovatelné povinnosti).
4. naučit se mít radost z toho, co právě prožíváme (nečekat na budoucnost a nevracet se do minulosti, umět si užít přítomnost, i maličkosti).

Další faktory, které zahrnují zkušenosti z flow jsou intenzivní a soustředěná koncentrace na přítomný okamžik, sloučení akce a povědomí, ztráta sebereflexe, pocit sebeovládání a nadhledu nad situací či akcí, ztráta pojmu o čase a subjektivní vnímání času, zkušenost z práce.

Pro flow prožitek není nutné splnit všechny tyto faktory ani dodržet jejich posloupnost, ale pouze kombinace několika z těchto faktorů vytvoří stav flow.

10.2.3 Kolbův cyklus

Model učení vycházející z vlastní zkušenosti a z vlastního zážitku, označujeme Kolbův cyklus. David Kolb definoval zkušenostní učení jako proces, během něhož je znalost utvářena prostřednictvím zkušenosti či zážitku. Zážitek, a na jeho základě vytvořená zkušenost, je v cyklu učení převedena do pojmů, které slouží a vedou k výběru nových zážitků, resp. zkušeností. Zkušenost je nejlépe využita tehdy, pokud je nejprve skupinou reflektována, následně zobecněna a poté využita pro plánování dalších činností. Cyklus má čtyři stále se opakující fáze: zkušenost – reflexe – zobecnění – plánování – nová zkušenost atd.

Obrázek 1 Kolbův cyklus

10.3 Muzejní pedagog

Tím, kdo zprostředkovává zážitky v muzeu je muzejní pedagog. Muzejní pedagog pracuje s širokou škálou muzejního publika, od jednotlivců po organizované skupiny dětí a mládeže, s dospělými, se seniory, s osobami se speciálními vzdělávacími potřebami. Všem těmto cílovým skupinám zpřístupňuje obsahy a témata kulturního a přírodního dědictví v muzeu (Jagošová, 2020). Vzdělává návštěvníky prostřednictvím předávání informací o předmětech kulturní hodnoty, kterými jsou artefakty v muzeu. Je odborníkem, který se zabývá využíváním muzejních exponátů, prostředí muzea a jeho hlavním úkolem je používat muzejní exponáty a prostředí jako nástroj pro vzdělávání a rozvoj. Veřejnost díky němu získává přístup k informacím, které v muzeu jsou a ke zkušenostem.

Muzejní pedagog vytváří koncepci muzea, spolupracuje na přípravě expozice, nové výstavy či edukačního programu s dalšími odbornými pracovníky muzea nebo jinými odbornými externisty. Má na starosti výzkum a analýzu aktuálních vzdělávacích potřeb cílových skupin na základě kterých vytváří nabídku edukačních a doprovodných programů v muzeu. Edukační programy plánuje, tvoří, koordinuje a vytváří o nich dokumentaci. Podílí se na tvorbě průvodců, pracovních listů a didaktických pomůcek. Evaluuje všechny edukační aktivity v muzeu, vede a aktualizuje databázi kontaktů návštěvníků muzea. Koordinuje práci průvodců a lektorů v muzeu.

Při výchově zážitkem v muzejním prostředí je návštěvník zapojen do aktivního prožívání a poznávání muzejních výstav. Muzea pro zvýšení zážitku využívají interaktivní a multimediální technologie jako jsou audiovizuální prvky, interakce s předměty, 3D modely, virtuální realitu apod.

11 Metody a formy využívané při edukaci v muzeu

Metodou rozumíme postup k cíli. Muzejní pedagog při své práci používá množství metod, které směřují k návštěvníkům muzea. Správně zvolená metoda podporuje edukaci a zvyšuje pravděpodobnost dosažení edukačních cílů.

Edukace v muzeu může být totožná nebo velmi podobná edukaci ve škole (Šobáňová, 2014). Používají se metody slovní, demonstrační a praktické jako doprovod vystavených exponátů.

11.1 Tradiční výukové metody

Klasické výukové metody se dělí na slovní, názorně demonstrační a dovednostně-praktické. Slovní metodou je vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem a rozhovor. Metodou názorně demonstrační je předvádění, pozorování, práce s obrazem, instruktáž. Metodou dovednostně-praktickou je napodobování, experimentování a vytváření dovedností (Maňák, 2003).

11.2 Aktivizační metody

Aktivizační metody vedou ke zvýšení zájmu návštěvníka. Jsou to metody, kdy se návštěvník zapojí do vzdělávacího procesu vlastní aktivitou a tím účelně buduje výsledné poznání. Aktivizující metodou je diskuse, řešení problémů, situační a inscenační metoda a didaktické hry (Maňák, 2003).

11.3 Komplexní výukové metody

Komplexní výukové metody jsou skupinová a kooperativní výuka, partnerská výuka, individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků, kritické myšlení,

brainstorming, projektová výuka, výuka dramatem, otevřené učení, učení v životních situacích, televizní výuka, výuka podporovaná počítačem, sugestopedie a superlearning, hypnopedie.

PRAKTICKÁ ČÁST

12 Design a metodologie výzkumu

12.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo ověřit zájem návštěvníků o změnu muzejní expozice na základě seznámení se se dvěma odlišnými formami muzejní výstavy pro porovnání. Jednou z nich byla stálá muzejní expozice a druhou byla putovní interaktivní výstava. Na základě výše zmíněné zkušenosti měli návštěvníci muzea dojít k těmto cílům:

1. návštěvník muzea projeví zájem o změnu současné expozice na základě seznámení se s budoucím konceptem.
2. návštěvník muzea se seznámí s expozicí muzea aktivní formou a představí si muzeum jako místo, kde lze opakovaně trávit volný čas.
3. školy zařadí návštěvu Městského muzea v Mimoni jako prvek alternativního vzdělávání, který se vztahuje k určité kategorii osnov Dějepisu.

Získané informace mohou být využity při skutečném rozhodování o změně koncepce muzea v Mimoni.

12.2 Výzkumný design

Jádrem výzkumu je kvantitativní šetření. Kvantitativní výzkum byl vybrán na základě přístupu ke zkoumání, kdy na začátku byl přesně vymezen předmět zkoumání, který se postupně přesnou metodou ověřil (Průcha, 2003).

Zvolenou metodou bylo dotazníkové šetření. V dotazníku byly respondentům položeny (kromě jedné) pouze uzavřené otázky. Výhodou uzavřených otázek je vyšší přesnost jednotlivých odpovědí a respondenti na ně mnohem ochotněji odpovídají. Nevýhodou je nižší kvalita odpovědí, kdy jsou odpovědi vtěsnány do schématu připravených odpovědí (Chráska, 2007).

Dotazník byl připraven prostřednictvím webové stránky Survio.com.

Do výzkumného projektu bylo zařazeno Městské muzeum Mimoň.

12.3 Výzkumné otázky

První čtyři otázky a šestá otázka byly statistické. Zjišťovaly pohlaví, věk respondentů, jak často navštěvují muzea, jak často navštěvují mimoňské muzeum a jestli si ho prohlédli celé. Další dvě otázky směřovaly k muzejním expozicím a k jejich formátům. V druhé polovině dotazníku byli respondenti dotázáni na to, jestli by uvítali novou expozici a jakou? Poslední tři otázky se týkaly trávení volného času respondentů a prostoru pro připomínky.

1. Jste
2. Do jaké věkové kategorie patříte?
3. Jak často navštěvujete muzea a galerie?
4. Jak často navštěvujete naše muzeum?
5. Jaký formát expozice nejraději vidáte?
6. Prohlédli jste si stálou expozici muzea v přízemí i krátkodobou výstavu v dalších patrech?
7. Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s vojenskou tematikou?
8. Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s jinou tematikou?
9. Je pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas?
10. Pokud ne, bude pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas, po změně současné muzejní expozice?
11. Máte nějaké náměty nebo připomínky?

Dotazník viz. příloha č. 1

12.4 Volba výzkumného vzorku a provedení dotazníkového šetření

Určující pro praktickou část bakalářské práce bylo dotazníkové šetření. Dotazníky byly předány respondentům náhodně, prostřednictvím třetí osoby. Dotazníky byly anonymní, proto nebylo nutné získávat od respondentů souhlas se zpracováním získaných dat.

Vyplněno a vyhodnoceno bylo 80 dotazníků. Hodnocení proběhlo prostřednictvím ručního sčítání a sčítání v systému Survio.com.

13 Charakteristika Městského muzea v Mimoni a představení zvažované budoucí koncepce muzea

13.1 Charakteristika muzea

Městské muzeum v Mimoni vzniklo v historické budově bývalého barokního špitálu. Budova byla postavena v 17. století a v průběhu let byla používána k různým účelům. V roce 2009 se město Mimoň spolu s partnerským městem Zlotoryja v Polsku podařilo získat dotaci z Operačního programu přeshraniční spolupráce České republiky a Polské republiky 2007-2013 na rekonstrukci objektu. Projekt byl naplánován tak, aby vyhovoval provozu nového městského muzea. Novinkou byl dříve nevyužívaný půdní prostor, který se po rekonstrukci stal výstavní síní, pojmenovanou Galerie Jana Antonína Pacáka, podle výtvarníka a hudebníka, který Mimoň občas navštěvoval.

Muzeum bylo otevřeno v sobotu 7. srpna 2010. V současnosti využívá tři patra. Protože vybavit muzeum exponáty nebyla snadná záležitost, do přízemí byla zvolena menší vlastivědná expozice. Ta zahrnuje historii Mimoně a okolí do roku 1948. Samostatná část přízemí mapuje historii mimoňského zámku, který stával na náměstí 1. máje a který byl roku 1985 zbořen. Co se vizuální stránky týče, je nejzajímavější částí expozice část, která je věnovaná Mimoni v prusko-rakouské válce roku 1866. Raritou muzea je zachovalá umrlčí komora v původní podobě, kde se nachází expozice o pohřebnictví a jejíž součástí je i nebožtík. Svůj prostor našla také expozice, která je věnovaná historii ohýbaného nábytku v Mimoni.

Mimo historii je v muzeu k nalezení expozice věnovaná přírodě a živočichům žijícím ve městě a okolí, také botanice a houbám, protože okolí Mimoně je vyhlášeným houbařským rájem. V první patře a půdním prostoru je galerijní část muzea, kde se střídají putovní výstavy.

13.2 Nová koncepce muzea

Městské muzeum v Mímoní aktuálně bilancuje své současné působení, prezentaci, edukační potenciál, finanční potenciál a mnohé další otázky. Základní dilema je, zda vytvořit zcela novou expozici a pokud ano, tak jakou?

Jak to vidí provozovatel? Stálá muzejní expozice se nachází, jak bylo zmíněno, pouze v přízemí. Aby se v roce 2010 mohlo muzeum otevřít a splnilo náležitosti, které muzeum plnit musí, byla expozice sestavena z exponátů dostupných v depozitáři Muzea a galerie v České Lípě a zámku v Zákupích. Příkladem jsou knihy ze zaniklého mimoňského zámku, několik archeologických nálezů v podobě střepů z vykopávek a malé množství obrazů. Exponáty jsou vystavené ve vitrínách a opatřené popisky. Expozice je zcela statická a jedinou částí, která se dá částečně považovat za interaktivní a zážitkovou, je umrlčí komora.

Stávající expozice reprezentuje malou část mimoňské historie a jejího přírodního bohatství. Nutno dodat, že není náročná na údržbu, ani nezatěžuje muzeum finančně. Na druhou stranu není lákadlem ani zážitkem pro většinu návštěvníků.

Zbývající dvě patra galerijní části jsou dnes závislá na putovních výstavách. V začátcích provozu muzea se výstavy měnily každý měsíc. Častá obměna výstav byla náročná po produkční, finanční stránce i na využití lidských zdrojů, proto byl zvolen interval výměny čtyřikrát až pětkrát za rok. K tomuto rozhodnutí přispěl i fakt, že na trhu je čím dál menší procento výstav, které je možné si vypůjčit od ostatních muzeí nebo soukromých subjektů v České republice.

Pokud by se galerijní část zrušila a byla nahrazena stálou výstavou, muzeum by ušetřilo finanční prostředky a získalo čas, který je v současnosti investován do plánování a přestaveb. Čas by mohl být efektivně využit např. k realizaci doprovodných aktivit. Muzeum by se s největší pravděpodobností stalo více atraktivním pro turisty, ale méně atraktivním pro místní občany. Jak by se k opakovaným návštěvám muzea postavily školy a školky je otázkou.

Prvním nápadem, který získal podporu zřizovatele, odborné veřejnosti i Libereckého kraje, byla ucelená výstava s názvem „Mímoň, město s vojskem za zády“. Mímoní prošlo v minulosti několik vojsk. Některá vojska se ve městě usídlila, jiná prošla, ale všechna

zanechala v historii města svůj otisk. Z toho důvodu byla vojenská tematika všemi zmíněnými subjekty podpořena. Dalším podpůrným aspektem pro toto téma je snadná dostupnost informací a pro druhou polovinu 20. století i artefaktů. Větší část expozice by byla vytvořena pomocí moderních technologií. Návštěvníci by mohli jednotlivá období prozkoumávat pomocí videí a zvukových stop. Ty se s vojenstvím dobře snoubí a dokáží vytvořit šokující dojem z různých situací. Základní zprávou pro každého by bylo sdělení „Ne válce!“. To byla také jedna z podmínek, kterou si při přípravě nové koncepce kladla většina zúčastněných. Nová expozice by měla být pravdivým dokumentem, ne oslavou.

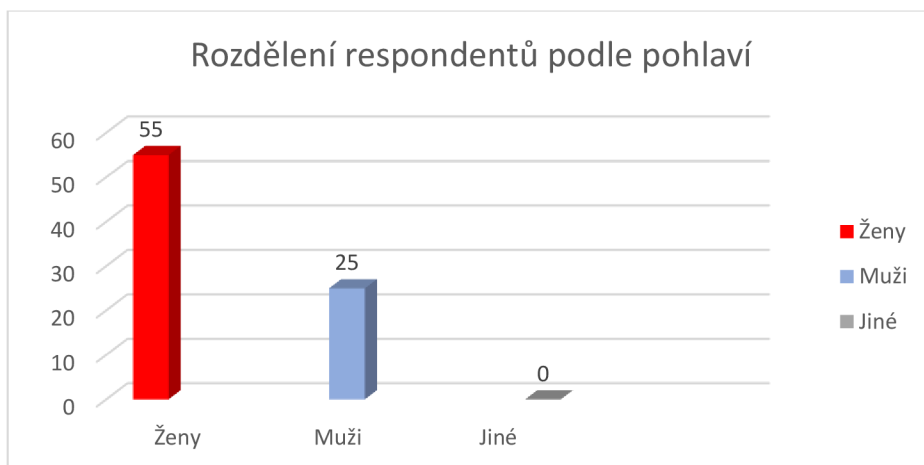
14 Výsledky dotazníkového šetření

Pro prezentaci výsledků byly použity grafy, které ukazují výsledky v absolutních hodnotách. Pro jednodušší popis některých výsledků byly použity i grafy ukazující procentuální zastoupení. Ty byly vytvořeny v systému Survio.com a obrázky jsou vloženy v příloze č. 2.

Následující část práce je zaměřena na vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.

Otázka – Jste muž, žena nebo jiné pohlaví?

V první otázce měli respondenti určit své pohlaví. Z výsledků vzešlo, že muzeum navštívilo více žen než mužů. Přesněji 55 (68,8 %) žen a 25 (31,3 %) mužů (procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 4). Jiné pohlaví nedefinoval žádný z respondentů. Vystala tedy otázka, zda je muzeum v současné podobě více atraktivní pro ženy a muži by jej začali navštěvovat v okamžiku nové výstavy s vojenskou tematikou, nebo ženy volí návštěvu muzea jako jednu z možností, jak trávit svůj volný čas a muži nemají o návštěvu muzea takový zájem.

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Do jaké věkové kategorie patříte?

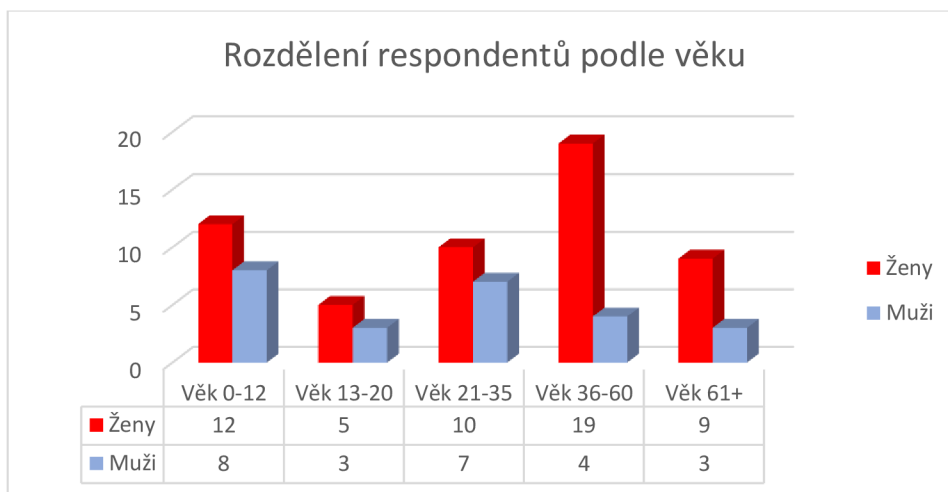
Ve druhé otázce volili respondenti svůj věk. V dotazníku byly předvoleny kategorie 0-12 let, 13-20 let, 21-35 let, 36-60 let a více než 61 let.

Největší skupinou návštěvníků byli respondenti ve věku od 36 do 60 let. Ti byli zastoupeni ve 27,7 %.

Druhou největší skupinou byly děti ve školním věku, které (jak vyplynulo z dalších otázek) přišly převážně v rámci školního vyučování. Děti zastoupily celých 25 % návštěvníků.

O něco menší skupinou byly respondenti ve věku 31-35 let. Těch bylo 31,3 % a dá se předpokládat, že velká část z nich byli učitelé, kteří navštívili muzeum se školní skupinou. V 15 % byli zastoupeni respondenti nad 61 let a nejmenší skupinou byli dospívající ve věku 13-20 let.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 5.

Graf č. 2: Věková kategorie respondentů

Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Jak často navštěvujete muzea a galerie?

Ve třetí otázce odpovídali respondenti na otázku, jak často navštěvují muzea a galerie obecně.

Největší procento dotázaných navštěvuje muzeum nebo galerii obvykle jednou ročně a to ve 26,3 %. Téměř stejný počet respondentů a to 25 % navštěvuje muzea ještě méně než jednou ročně. Několikrát do roka navštěvují respondenti muzeum a galerii se školou a to ve 21,3 %. Pozitivní zprávou bylo, že více než 27 % respondentů navštěvuje rozličná muzea nebo galerie jednou nebo i několikrát měsíčně.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 6.

Výsledky plynoucí ze třetí otázky byly rozděleny na muže a ženy, protože se ukázalo, že každé pohlaví preferuje jinou četnost návštěv.

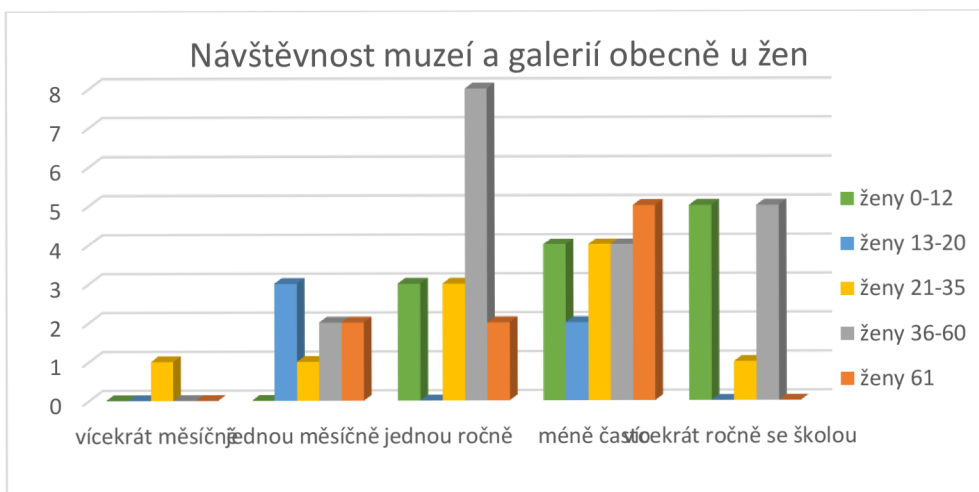
Jednou ročně a méně často, než jednou ročně chodí do muzea více žen, než mužů.

Divky do 12let chodí do muzea obvykle jednou ročně nebo vícekrát ročně se školou. Každý měsíc nebo i vícekrát do měsíce nechodí do muzea oproti chlapcům stejného věku žádná dívka.

Největší rozdíl mezi muži a ženami ve věku 21-35 let nastal u návštěvy muzea jednou ročně. Muži v kategorii 21-35 let dominovali v návštěvnosti. Naopak u žen ve věku 21-35 let byla návštěvnost srovnatelná s dětmi. To vedlo k zamyšlení, že ženy se v tomto

věku pravděpodobně více věnují mateřským povinnostem a věnují se rozvoji vlastních dětí v jiných institucích přiměřených věku dítěte.

Jakmile se ženy dostaly do kategorie 36-60 let, začaly navštěvovat muzeum v intervalu jednou ročně ze všech nejčastěji.

Graf č. 3: Návštěvnost muzeí a galerií obecně u žen

Zdroj: vlastní šetření

Graf č. 4: Návštěvnost muzeí a galerií obecně u mužů

Zdroj: vlastní šetření

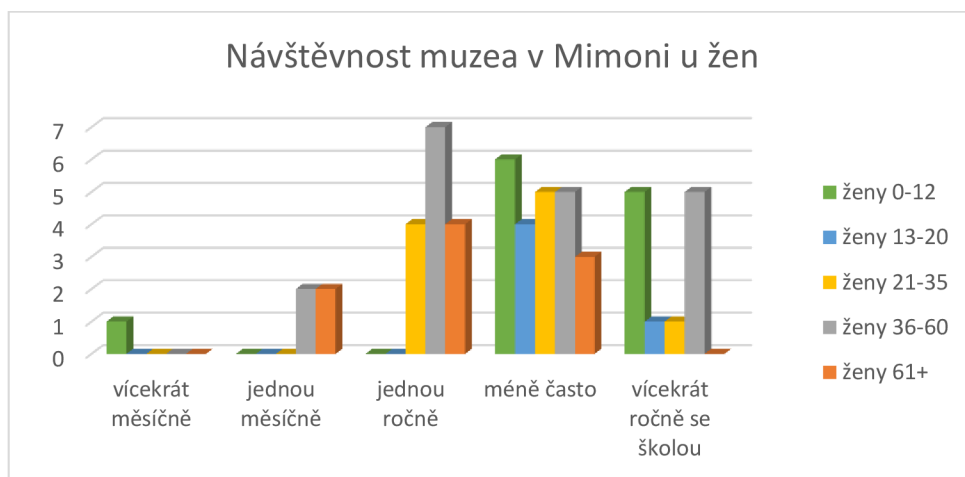
Otázka – Jak často navštěvujete naše muzeum?

V odpovědi na čtvrtou otázku odpovídali respondenti na otázku, jak často navštěvují muzeum v Mímoní. Přes 40 % respondentů ho navštěvuje méně často než jednou ročně a dalších 32 % ho navštěvuje jednou ročně. Z toho vyplynulo, že pouhá čtvrtina odpovídajících má zájem navštívit muzeum v Mímoní vícekrát do roka a jednou měsíčně by přišlo je 3 % respondentů.

18 % respondentů, kteří navštívili Muzeum v Mímoní častěji než jednou ročně, byly děti. Ty uvedly, že chodí v rámci školních exkurzí s učiteli.

Výsledky ukázaly, že mimoňské muzeum není pro většinu návštěvníků natolik atraktivní, aby měli zájem se do něj častěji vracet.

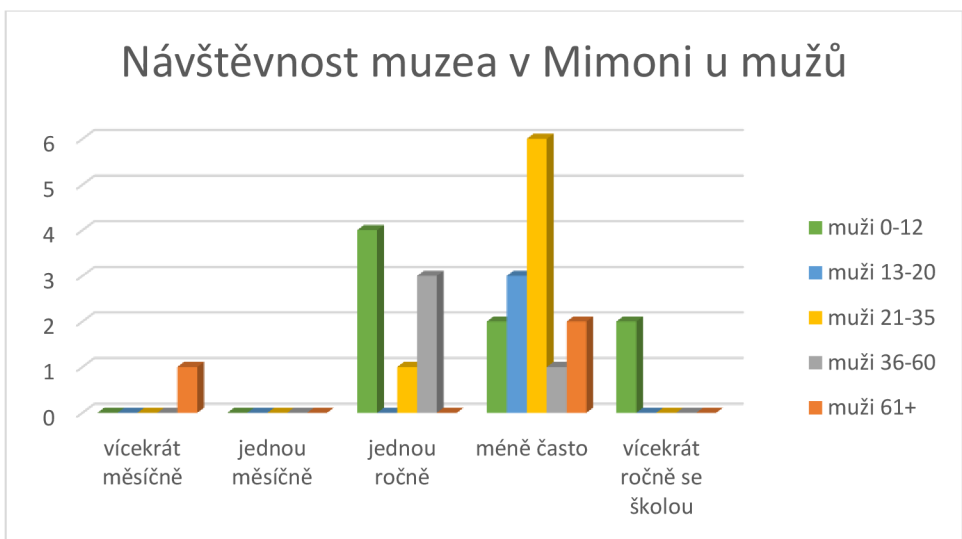
Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 7.

Graf č. 5: Návštěvnost muzea v Mímoní u žen

Zdroj: vlastní šetření

Graf č. 6: Návštěvnost muzea v Mimoní u mužů

Zdroj: vlastní šetření

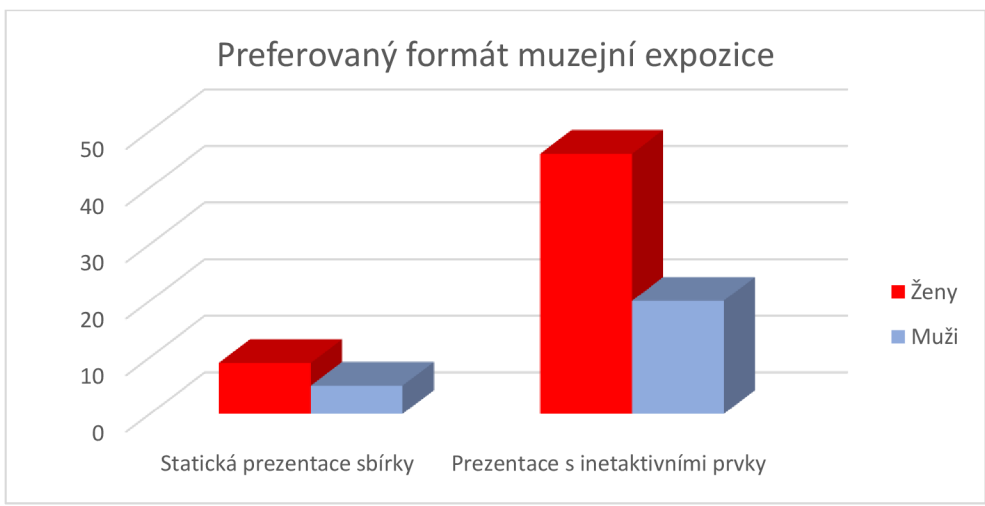
Otázka – Jaký formát expozice nejrady vidáte?

V páté otázce dostali respondenti na výběr mezi oblíbenými muzejními expozicemi. Rozhodovali se mezi statickou prezentací muzejní sbírky a prezentací výstavy s interaktivními prvky.

Pouhých 16 % respondentů preferovalo asi nejčastější způsob muzejní prezentace v podobě statické výstavy ve vitrínách. Ostatní se rozhodli pro výstavu s interaktivními prvky.

Výsledky poukázaly na zájem návštěvníků setkat se s exponáty zábavnější formou.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 8.

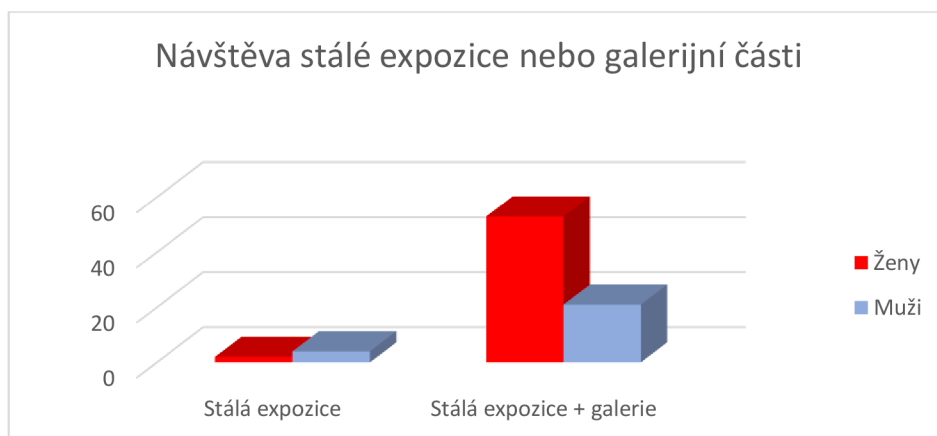
Graf č. 7: Preferovaný formát muzejní expozice

Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Prohlédli jste si stálou expozici muzea v přízemí i krátkodobou výstavu v dalších patrech?

Přes 92 % respondentů odpovědělo, že si prohlédli obě části muzea, tedy stálou expozici i interaktivní putovní výstavu. Výsledek byl pro dotazníkové šetření zvláště důležitý, protože se návštěvníci seznámili s oběma druhy muzejní prezentace, které v té době v mimošském muzeu byly a mohli je vědomě porovnat.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 9.

Graf č. 8: Návštěva stálé expozice nebo galerijní části

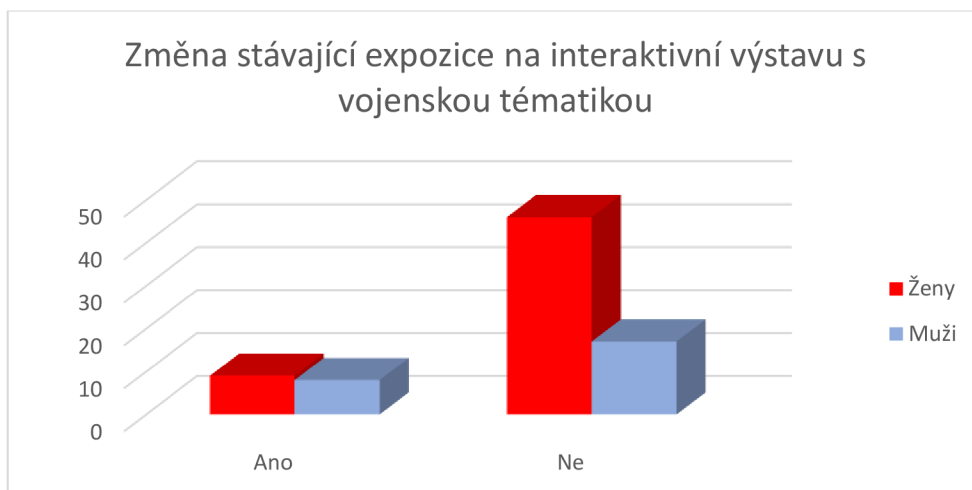
Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s vojenskou tematikou?

Nově plánovaný koncept interaktivní výstavy s vojenskou tematikou by uvítalo téměř 24 % respondentů. Byli mezi nimi muži i ženy a jejich odpovědi byly téměř vyrovnané. 76 % návštěvníků by pro vojensství nehlasovalo a byly to převážně ženy.

Otázkou je, jestli převaha žen vychází z převahy žen jako návštěvnic mimošského muzea obecně, nebo ženy skutečně nesouhlasí s vojenskou tematikou více než muži.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 10.

Graf č. 9: Změna stávající expozice na interaktivní výstavu s vojenskou tematikou

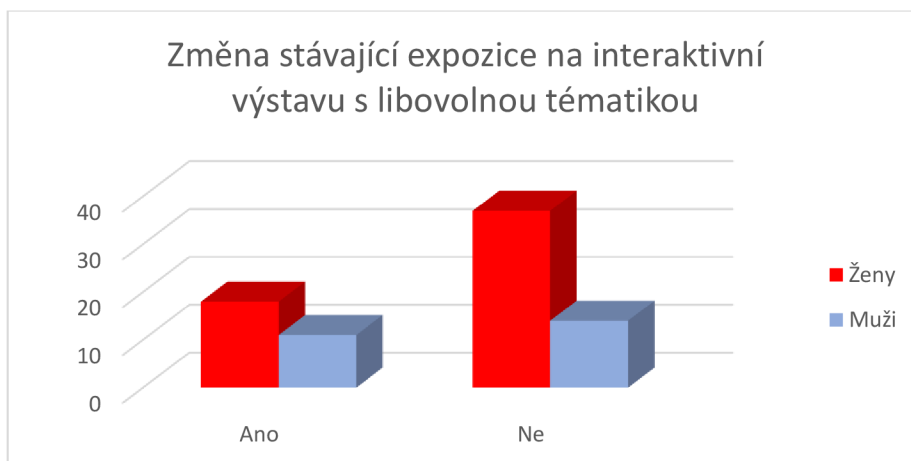
Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s jinou tematikou?

Koncept nové výstavy s interaktivními prvky na jiné téma, než je vojenství by tentokrát uvítalo téměř 38 % respondentů. Vzrostl, jak počet mužů, tak počet žen, kteří by změnu uvítali. Naopak přes 60 % respondentů by ale nezvolilo změnu vůbec.

Výsledky odpovědí na tuto otázku byly překvapivé v tom, že do té doby většina respondentů preferovala a podporovala interaktivitu v muzeu. Přesto by valná většina z nich na aktuálním stavu muzea nezměnila nic.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 11.

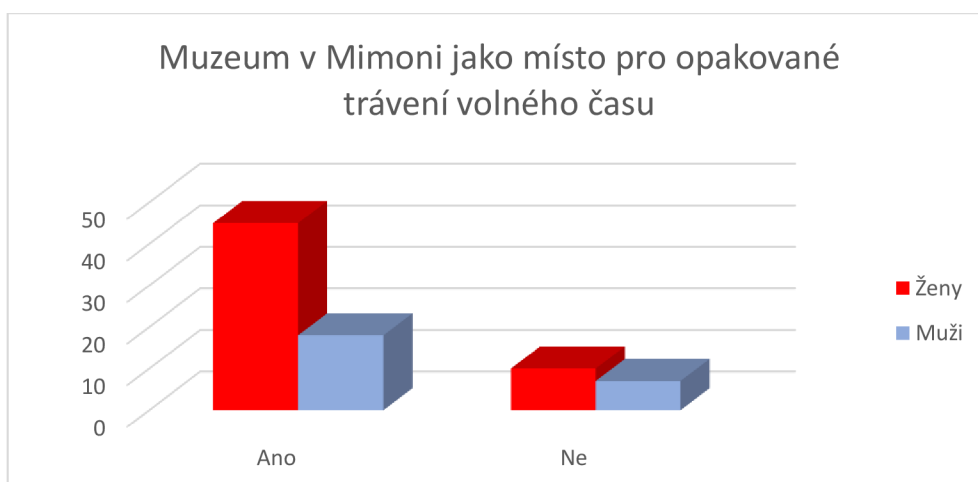

Graf č. 10: Změna stávající expozice na interaktivní výstavu s libovolnou tematikou
Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Je pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas?

Na tuto otázku odpovědělo 78 % respondentů ano. Muzeum v Mímoní je pro ně místem, kde lze opakovaně trávit volný čas. 21 % respondentů si to nedovede představit a trávit svůj volný čas by tu znovu nechtěla. Z odpovědí na minulé otázky, které shromažďovaly statické údaje o četnosti návštěv v muzeích obecně i mimoňském muzeu víme, že statistika a odpověď na devátou otázku rozcházejí. Respondenti se podle svých dřívějších odpovědí do muzea spíše nevrací a pokud ano, tak jednou ročně nebo méně než jednou ročně.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 12.

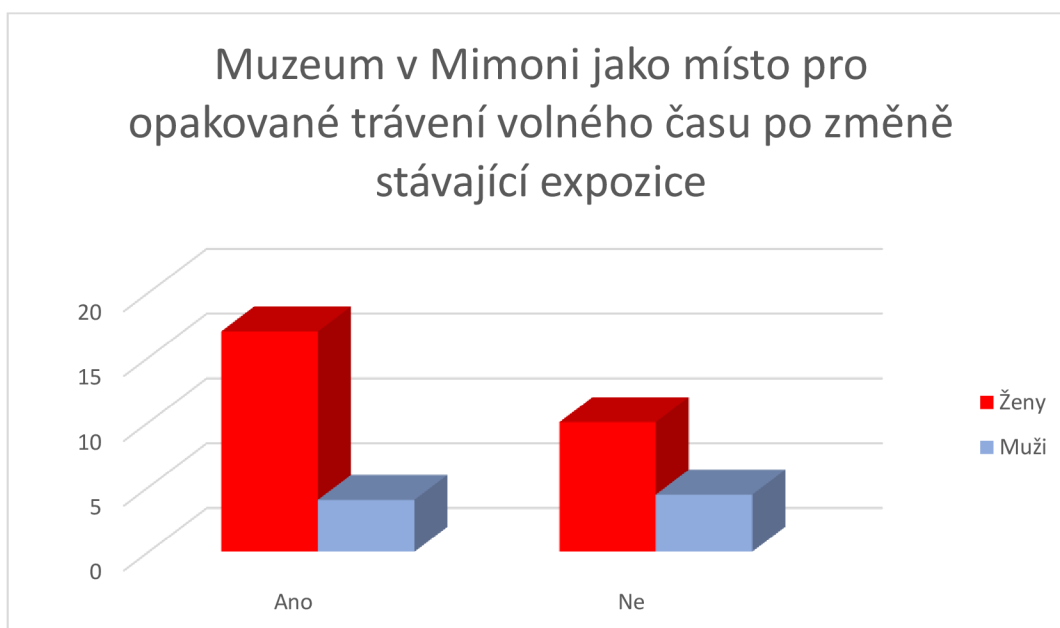
Graf č. 11: Muzeum v Mímoní jako místo pro opakované trávení volného času
Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Pokud ne, bude pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas, po změně současné muzejní expozice?

Na tuto otázku odpovědělo téměř 74 % respondentů, že pokud by se změnila expozice, dokáží si představit Městské muzeum v Mímoní jako místo, kde by opakovaně trávili svůj čas. 26 % respondentů nezaujalo ani toto řešení a mimošské muzeum pro ně není lákavým místem, kam by směřovali své volnočasové aktivity.

Přestože respondenti se v minulých otázkách nepřiklonili k žádné nabízené variantě pro změnu expozice a v muzeu by neprovedli žádné změny, v poslední otázce se rozhodli, že se do muzea budou vracet až po provedených změnách.

Procentuální rozdělení viz. příloha 2, obr. 13.

Graf č. 10: Muzeum v Mímoní jako místo pro opakované trávení volného času po změně stávající expozice

Zdroj: vlastní šetření

Otázka – Máte nějaké náměty nebo připomínky?

Pouze osm respondentů se rozhodlo odpovědět na poslední a jedinou otevřenou otázku. Většinou se vyjádřili pozitivně o kombinaci statické expozice a interaktivní výstavy. Vyhovovalo jim, že se výstavy v horních patrech mění a tuto část muzea by preferovali zachovat. Tito respondenti se přiklonili k názoru, že by v muzeu nic nezměnili, nicméně není jasné, jestli by se přesto do muzea opakovaně vraceli.

11. Máte nějaké náměty nebo připomínky?

ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Zachovat stálou část a část, která se mění.	1	1.3%
Vyhovuje mi, když se výstavy mění a nabízejí něco jiného.	1	1.3%
Uvítal bych více dobových fotografií zámku, města, této budovy, historie této budovy na snímcích, architektura lokální.	1	1.3%
Pěkně připravená výstava, pro děti poučná.	1	1.3%
Neměnila bych. Je lepší, když se expozice stále mění. Jak pro občany, děti, turisty, aj.	1	1.3%
Muzeum je velmi zajímavé. Expozice pěkně pojatá, poutavá pro děti.	1	1.3%
Líbí se mi, že se zde výstavy mění.	1	1.3%
Aktuální kombinace statické a interaktivní expozice je super.	1	1.3%

15 Diskuse

Tato část práce je věnována diskusi nad výsledky dotazníkového šetření. Cílem praktické části bylo získat odpovědi na otázky uvedené v dotazníkovém šetření a zhodnotit, zda došlo ke splnění hlavních cílů bakalářské práce.

Hodnocení výsledků výzkumu je ovlivněno mými názory, postoji a hodnotami. Dále také situací, která panovala v době zadávání bakalářské práce a souvisela s opatřeními zavedenými vládou České republiky, omezujícími provoz muzeí a galerií. Některé cíle, které jsem zvolila vycházely z této situace a byly neplánovaně automaticky splněny uplynutím platnosti vládních nařízení. Z toho důvodu je možné, že po přečtení této bakalářské práce najde čtenář více závěrů, než bylo původně zamýšleno a s některými nebude souhlasit.

Výsledky šetření jsou následující. Pomocí zvolené výzkumného nástroje (dotazníku) jsem zjistila názor vzorku veřejnosti na pojetí muzejní expozice v Městském muzeu v Mimoní. Při vyhodnocování dotazníků jsem narazila na nesrovnalosti, které s největší pravděpodobností pramenily z neodborného sestavení dotazníku. Např. na některé otázky odpovídali respondenti protikladně. Chráska uvádí, že neodborně sestavené dotazníky mají malou výpovědní hodnotu. Data z nich mají podmíněnou platnost a je důležité je interpretovat obezřetně, aby nedošlo k subjektivním soudům. Přesto i tyto dotazníky umožňují rychlé shromáždění dat od celkem velkého množství respondentů (Chráska, 2007).

Na začátku své bakalářské práce jsem zvolila tři cíle.

1. Školy zařadí návštěvu Městského muzea v Mimoní jako prvek alternativního vzdělávání, který se vztahuje k určité kategorii osnov Dějepisu.
2. Návštěvník muzea se seznámí s expozicí muzea aktivní formou a představí si muzeum jako místo, kde lze opakovaně trávit volný čas.
3. Návštěvník muzea projeví zájem o změnu současné expozice na základě seznámení se s budoucím konceptem.

V případě škol a jejich zařazení návštěvy mimošského muzea do osnov, musím konstatovat, že se tak stalo okamžitě po uvolnění vládních nařízení souvisejících s pandemií Covid 19. V době, kdy jsem cíl stanovovala, jsem neměla zkušenost s četností školních exkurzí a jejich přítomnost v muzeu byla jednou z mých priorit. Školy obnovily své návštěvy nezávisle na interaktivní výstavě, kterou jsem použila jak kontrastní prvek ke stálé expozici proto, abych zjistila zájem o změnu koncepce muzea a jsou stálými a častými návštěvníky muzea. Školní exkurze v Mimoni ale nenavštěvují muzeum mimo rámec vyučování, tak jak popisuje např. Pávková, v rámci rekreačních, relaxačních a zábavných aktivit (Pávková, 2002), navštěvují muzeum v rámci formální výuky. „*Výstava nemá jiné či lepší využití, než školní lavice či třída*“ (Neurath in Šobáňová, 2014, s. 87). Muzeum tedy prostupuje i do oblasti formálního vzdělávání tak, jak píše Jagošová (Jagošová, 2020).

Druhým cílem, který jsem si stanovila, byl návštěvníkův zájem seznámit se aktivně s expozicí a představit si muzeum v Mimoni jako místo, kam se bude opakovaně vracet. Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že se většina návštěvníků seznámila s expozicí v obou patrech. Interaktivní výstava, která byla v té době umístěna v galerijní části muzea, byla sestavena z různých herních, odpovědních, zvukových a 3D prvků. Tyto prvky byly zařazeny na základě klasických výukových metod, převážně aktivizačních (Maňák, 2003) a umožnily návštěvníkům fyzickou, emocionální i kognitivní interakci tak, jak popisuje Šobáňová (Šobáňová, 2014).

Dá se tedy předpokládat, že když návštěvník projevil zájem se s výstavou seznámit a seznámil se, využil aktivně většinu prvků. Návštěvníci se také přiklonili k odpovědi, že si dovedou mimošské muzeum představit jako místo, kde lze opakovaně trávit volný čas.

Třetím cílem byl návštěvníkův zájem o budoucí změnu koncepce muzea.

Respondentům byly nabídnuty dvě možnosti. Výstava s vojenskou tematikou, která byla zvolena na základě již existujícího konceptu nebo výstava s libovolnou jinou tematikou. Obě nabídnuté výstavy měly splňovat prvky zážitkového vzdělávání.

Z výsledků dotazníkového šetření vzešlo, že by se expozice změnit měla. Část návštěvníků se přiklonila k vojenství, větší část k jinému nespecifikovanému tématu. Zájem návštěvníků o změnu muzejní výstavy odkazuje opět na Šobáňovou, která zmiňuje potřebu dekonstrukce muzea proto, aby vznikla muzea pro lidi. Muzea by se podle ní

neměla zaměřovat pouze na sbírkové předměty a opomíjet potřeby návštěvníků, ale měla by se přibližovat nevzdělaným návštěvníkům a laikům (Šobáňová, 2014).

Závěr

Tato bakalářská práce byla zaměřena na kvantitativní šetření v muzeu, jehož výsledkem byly odpovědi návštěvníků muzea získané prostřednictvím zodpovězených otázek v dotazníku.

Teoretická část práce popisuje muzeum jako instituci, vývoj muzejnictví, rozdělení muzeí, formy muzejní prezentace a vzdělávání v muzeu. Podává stručný obraz o problematice neformálního vzdělávání a zážitkové pedagogice.

Praktická část práce zahrnuje výsledky dotazníkového šetření provedeného v Městském muzeu v Mimoní. V rámci šetření byly stanoveny tři cíle.

1. Školy zařadí návštěvu Městského muzea v Mimoní jako prvek alternativního vzdělávání, který se vztahuje k určité kategorii osnov Dějepisu.
2. Návštěvník muzea se seznámí s expozicí muzea aktivní formou a představí si muzeum jako místo, kde lze opakovaně trávit volný čas.
3. Návštěvník muzea projeví zájem o změnu současné expozice na základě seznámení se s budoucím konceptem.

Kdybych volila cíle bakalářské práce dnes, nezvolila bych první cíl, kdy měly školy zařadit návštěvu muzea jako prvek vzdělávání. Tehdejší situace byla ovlivněna vládními nařízeními v souvislosti s pandemií Covid 19, kdy byla činnost muzeí značně omezena. Ihned po skončení této situace začaly školy navštěvovat mimošské muzeum a tím došlo k částečnému splnění prvního vytýčeného cíle. Oproti mé původní myšlence o školních exkurzích mimo vyučování, např. v rámci družiny, školního klubu apod., navštěvují školy muzeum v rámci formálního vyučování. Volba cíle pramenila z mé neznalosti situace před uzavřením muzea.

Druhým cílem bylo, aby se návštěvníci seznámili se stávající výstavou a do muzea se chtěli opakovaně vracet. Návštěvníci odpověděli na obě otázky kladně. Z celkových výsledků šetření ale vyplývá, že většina návštěvníků volí návštěvu muzea ve volném čase obvykle jednou ročně, a to s opakovaným trávením volného času příliš nekoresponduje. Častěji navštěvují muzeum děti a jejich učitelé právě v rámci školních exkurzí.

Praktická část vznikla na základě příprav nové koncepce Městského muzea v Mímoni s názvem „Mimoň, město s vojskem za zády“. Třetí cíl tedy byl, aby návštěvník projevil zájem o změnu stávající náplně muzea, na základě návštěvy interaktivní výstavy, která byla v době dotazníkového šetření dočasně v muzeu umístěna. Respondenti se měli seznámit s novou tváří muzea, než na kterou jsou zvyklí a vyhodnotit, zda je pro ně tento způsob muzejní prezentace zábavnější a atraktivnější a zvolili by ho trvale. Dostali dvě možnosti. Jednou z nich byla výstava s vojenskou tematikou a druhou jiná interaktivní výstava. Většina z nich se přiklonila ke změně, ale k vojenství se přiklonila menší část z nich. Otázkou je, na kolik ovlivnil výsledky dotazníkového šetření fakt, že v té době uběhlo teprve pár měsíců od začátku válečného konfliktu na Ukrajině. Vojenská agrese byla prezentována všemi dostupnými prostředky široké veřejnosti a v dotazníku nebyla použita žádná konkrétní fakta o záměru plánované výstavy, bylo zmíněno pouze téma vojenství. Další otázkou je nakolik ovlivnilo výsledky to, že velké procento respondentů byly ženy. V každém případě tento výsledek není možné použít jako argumentaci pro novou koncepci, ale ani proti s ohledem na nízkou informovanost návštěvníků.

Z celkového počtu osmdesáti respondentů se jich osm rozhodlo odpovědět na jedinou otevřenou otázku, která umožňovala náměty nebo připomínky. Tito návštěvníci se vyjádřili pro zachování současného rázu muzea. Jako kladnou stránku hodnotili měnící se výstavy v horních patrech a jejich rozmanitost. Přestože to byl malý vzorek respondentů, narazil tým na důležitou otázku, která se týká životaschopnosti samotného muzea, protože právě tento koncept donutil provozovatele muzea ke změně.

Úvaha o nové výstavě Městském muzeu v Mímoni byla odůvodněna několika fakty. Nedostatkem putovních výstav, kdy vytvoření dalších je limitováno finančními prostředky a časem muzejních pracovníků. Omezeným rozpočtem na provoz samotného muzea včetně doprovodných programů. Nízkým zájmem veřejnosti o opakované návštěvy muzea. Nízkou ochotou zaplatit vstupné na výstavu nebo zaplatit za vstup na doprovodný program. Mnoho muzeí se potýká s omezenými rozpočty, což jim brání v tom, aby přilákala nové návštěvníky, rozšířila své služby a aktivity, nebo vylepšila svou infrastrukturu. Nedostatek financí také brání tomu, aby muzea mohla najímat dostatečný počet zaměstnanců a poskytovat vysoce kvalitní služby.

Muzeum není závislé na názoru veřejnosti, protože se snaží poskytnout veřejnosti objektivní informace o sbírkách a exponátech. Pro mnoho lidí ale není záživným místem a tito lidé začínají hledat zábavnější aktivity, než je návštěva muzea.

Pokud se v budoucnu očekává, že vzdělávací systém bude stále více vycházet vstříc individuálním potřebám a cílům každého jednotlivce, bude více zaměřený na rozvoj kritického myšlení a kreativity, budou se více zapojovat technologie, aby byla školní i mimoškolní zkušenost více interaktivní a zábavná, budou se muset změnit i muzea.

Seznam použité literatury

BENEŠ, M. *Andragogika. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4824-5.

BENEŠ, Josef. *Kulturně výchovná činnost muzeí II.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. 230–231.

CSIKSZENTMIHALYI, M. *O štěstí a smyslu života: Můžeme ovládat své prožitky a ovlivňovat jejich kvalitu? vyd. 1.* Praha: Lidové noviny, 1996. Orig.: The psychology of optimal experience. ISBN 80-7106-139-5.

ČINČERA, Jan. *Práce s hrou: pro profesionály.* Praha: Grada. Pedagogika, 2007. ISBN 978-80-247-1974-0.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu.* Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

JAGOŠOVÁ, Lucie, Vladimír JŮVA a Lenka MRÁZOVÁ. *Muzejní pedagogika: metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace.* Brno: Paido, 2010. Kultura a edukace, sv. 1. ISBN 978-80-7315-207-9.

KASPEROVÁ, Dana. *Neformální vzdělávání.* Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2023. ISBN 978-80-7494-631-8.

KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek. 1. vyd.* Praha: Grada, 2005. ISBN: 80-247-1104-4.

KOLB, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the source of learning and development.* New Jersey: Prentice Hall.

KLOBOUČNÍK, Martin. *Využití muzea při výuce regionální vlastivědy v primární škole.* Diplomová práce. Olomouc, 2015.

MAŇÁK, Josef. *Nárys didaktiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brny, Pedagogická fakulta. 2003. ISBN 80-210-3123-9.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MŠMT. *Strategie celoživotního učení*. Praha: Tauris, 2008. ISBN 978-80-254-2218-2

PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0872-3.

ŠOBÁŇOVÁ, P. *Edukační potenciál muzea*. Olomouc. UP. 2012. ISBN 978-80-244-3034-8.

ŠOBÁŇOVÁ, P. *Muzejní edukace*. 1. vydání. Olomouc. UP. 2012. ISBN 978-80-244-3003-4.

ŠOBÁŇOVÁ, P. *Muzejní expozice jako edukační médium*. Olomouc. UP. 2014. ISBN 978-80-244-4302-7.

ŠOBÁŇOVÁ, P. *Muzejní expozice jako edukační médium*. 2. díl, *Výzkum současných českých expozic*. Olomouc. UP. 2014. ISBN 978-80-244-4394-2.

ŠTĚPÁNEK, P. *Obrysy muzeologie*. 1. vydání. Olomouc. UP. 2002. ISBN 80-244-0542-3.

HAVLŮJOVÁ, Hana, Petr HUDEC a Martina INDROVÁ. *Památky nás baví 1*. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-905631-6-2.

HAVLŮJOVÁ, Hana, Petr HUDEC a Martina INDROVÁ. *Památky nás baví 2*. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-905631-7-9.

HAVLŮJOVÁ, Hana, Petr HUDEC a Martina INDROVÁ. *Památky nás baví 3*. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-905631-8-6.

HAVLŮJOVÁ, Hana, Petr HUDEC a Martina INDROVÁ. *Památky nás baví 4*. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-905631-9-3.

HAVLŮJOVÁ, Hana, Petr HUDEC a Martina INDROVÁ. *Památky nás baví 5*. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-906167-0-7.

Internetové zdroje

FIALOVÁ, D. (2006) [online]. *Typologie muzeí*. Dostupné z: <https://www.cz-museums.cz/web/amg/muzejni-propedeutika/zakladni-kurs/materialy-ke-studiu>

ICOM Česká republika [online]. *Definice muzea*. Dostupné z: <https://icom-czech.mini.icom.museum/icom/definice-muzea/#>

JAGOŠOVÁ, L. (2020) [online]. *Na pomezí formálního a neformálního vzdělávání*. Dostupné z: [http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/ Teoretická Na pomezí formálního a neformálního vzdělávání](http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/Teoretická%20Na%20pomezí%20formálního%20a%20neformálního%20vzdělávání)

JELÍNKOVÁ, D. [online]. *Specifika galerií – muzeí výtvarného umění*. Dostupné z: <http://rgcr.cz/wp-content/uploads/2019/05/SPECIFIKA-GALERI%C3%8D.pdf>

PEŠEK, Tomáš, Tibor ŠKRABSKÝ, Monika NOVOSÁDOVÁ a Jolana DOČKALOVÁ.
[online]. *Slabikář neformálního vzdělávání v práci s mládeží*. Dostupné z:
https://www.slabikarnfv.eu/slabikar_digital_cs.pdf

<https://www.msmt.cz/mladez/neformalni-vzdelavani-1>

<https://www.msmt.cz/mladez/neformalni-vzdelavani-1>

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>

https://www.mcmp.cz/fileadmin/user_upload/vzdelavani/kzmp/F__Aktivizujici_metody_MCMP_Mrazova_Svatkova.pdf

<https://my.survio.com/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Likertova_%C5%A1k%C3%A1la

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_rada_muze%C3%AD

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-122>

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561> školský zákon

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-122>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Grafy v procentech

Příloha č. 1

Jdeme do muzea - dotazník k bakalářské práci

1 Jste

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Muž   Žena
 Jiná...

2 Do jaké věkové kategorie patříte?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 0 - 12   13 - 20   21 - 35   36 - 60   61 +

3 Jak často navštěvujete muzea a galerie?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Vícekrát měsíčně   Jednou měsíčně   Jednou ročně   Méně často   Vícekrát ročně se školou

4 Jak často navštěvujete naše muzeum?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Vícekrát měsíčně   Jednou měsíčně   Jednou ročně   Méně často   Vícekrát ročně se školou

5 Jaký formát expozice nejraději vidáte?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Statická prezentace muzejní sbírky   Prezentace muzejní sbírky s interaktivními prvky

6 Prohlédli jste si stálou expozici muzea v přízemí i krátkodobou výstavu v dalších patrech?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano   Ne

7 Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s vojenskou tematikou?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne

8 Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s jinou tematikou?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne

9 Je pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne

10 Pokud ne, bude pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas, po změně současné muzejní expozice?

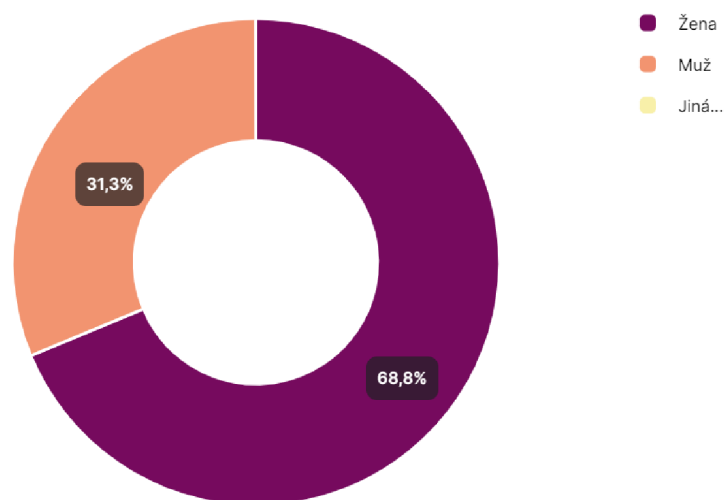
Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne

11 Máte nějaké náměty nebo připomínky?

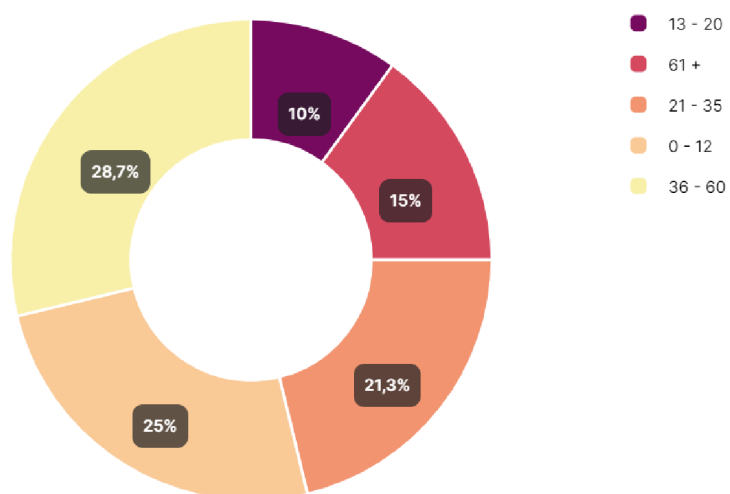
Příloha č. 2

1. Jste

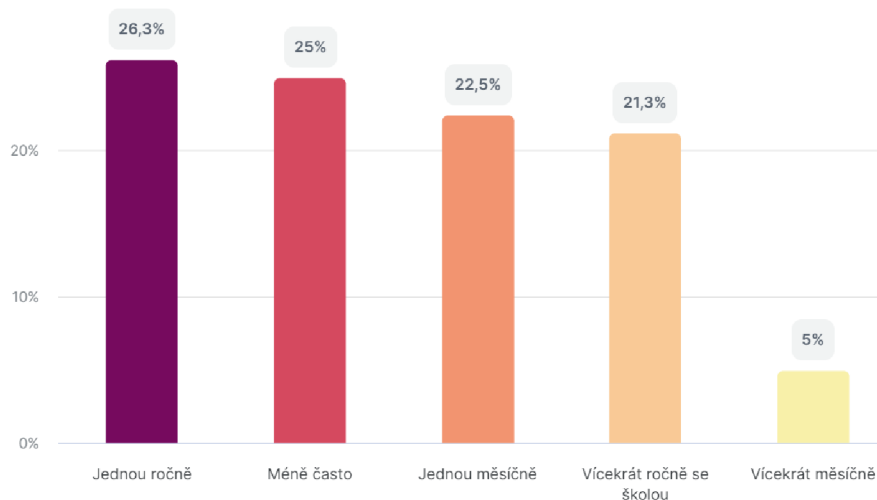
Obrázek 4 Pohlaví respondentů v procentech

2. Do jaké věkové kategorie patříte?

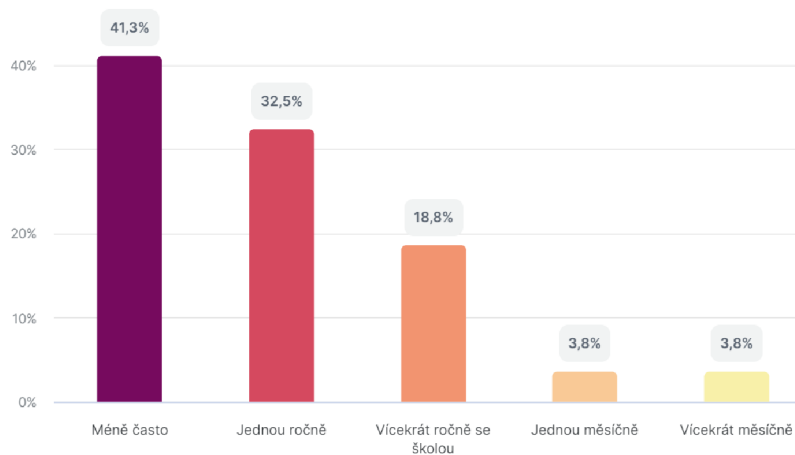
Obrázek 5 Věková hranice respondentů v procentech. Zdroj: vlastní šetření

3. Jak často navštěvujete muzea a galerie?

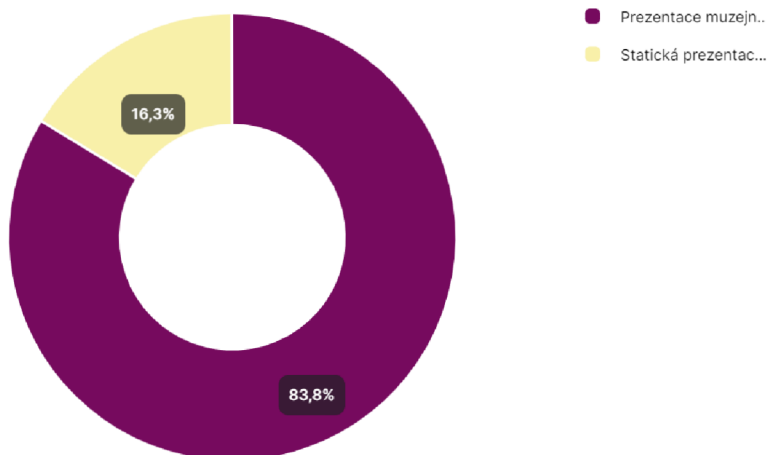
Obrázek 6 Častost návštěv muzeí a galerií žen i mužů v procentech. Zdroj: vlastní šetření

4. Jak často navštěvujete naše muzeum?

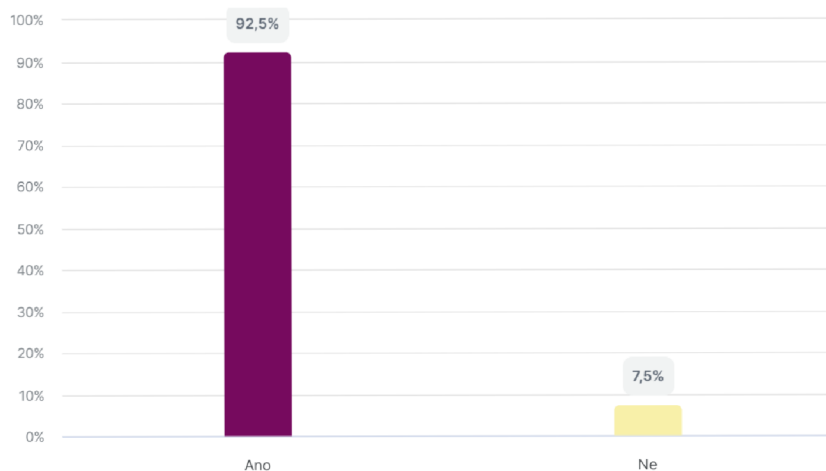
Obrázek 7 Častost návštěv muzea v Mimoni u žen i mužů v procentech. Zdroj: vlastní šetření

5. Jaký formát expozice nejraději vidáte?

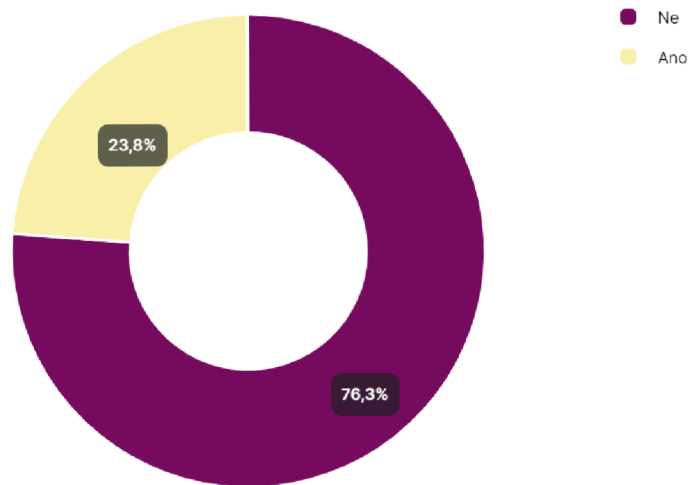
Obrázek 8 Jaký formát nejraději vidáte? Zdroj: Vlastní šetření

6. Prohlédli jste si stálou expozici muzea v přízemí i krátkodobou výstavu v dalších patrech?

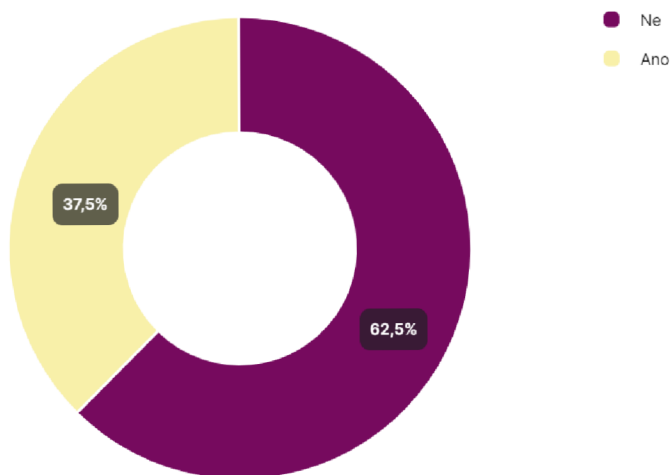
Obrázek 9 Prohlédli jste si stálou expozici muzea v přízemí i krátkodobou výstavu v dalších patrech? Zdroj: Vlastní šetření

7. Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s vojenskou tematikou?

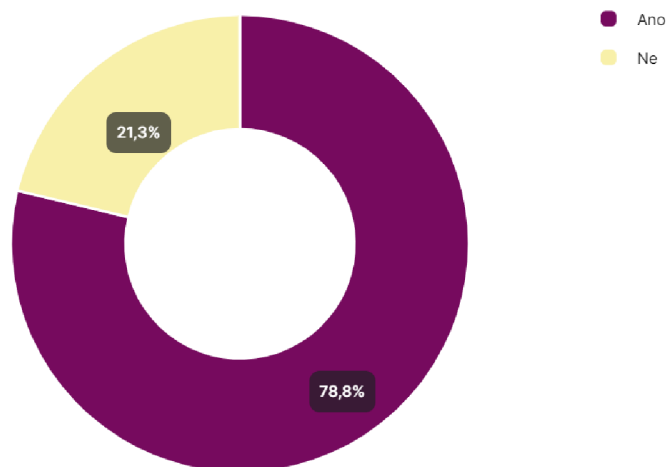
Obrázek 10 Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s vojenskou tematikou? Zdroj: vlastní šetření

8. Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s jinou tematikou?

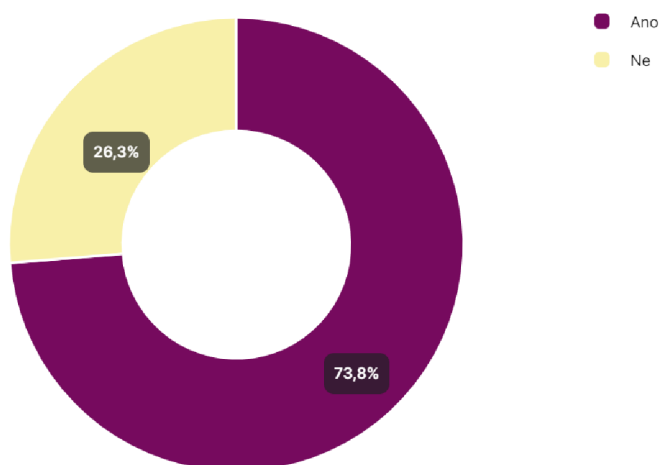
Obrázek 11 Uvítali byste změnu expozice našeho muzea na neměnnou interaktivní výstavu s jinou tematikou? Zdroj: Vlastní šetření

9. Je pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas?

Obrázek 12 Je pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas? Zdroj: Vlastní šetření

10. Pokud ne, bude pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas, po změně současné muzejní expozice?

Obrázek 13 Pokud ne, bude pro Vás naše muzeum místem, kde lze opakovaně trávit volný čas, po změně současné muzejní expozice? Zdroj: Vlastní šetření